

Редни број: 1. и 2.	Наставна јединица: Коришћење разних материјала за компоновање; Дорада започетог „Моја школа”		
Ликовни медијум: сликање	Техника: колаж, фломастери		
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика у својој околини; стицање знања о композицији и подстицање дечијег смисла за складно компоновање; развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза; развијање способности за практичну примену стечених знања о техници колажа.			
Ликовни проблем: композиција, рекомпозиција			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: УИ, ДМ, РЗ, РТ	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О	
Наставна средства: уџбеник, слике и фотографије (каква је школа некад била), песма „Школа” Херцигоње			
Избор уметничких дела: колажи – И. Табаковић, Р. Раушенберг			
ТОК ЧАСА			
<p>Разговарамо о композицији уз презентацију. Презентација примера уметничких дела и анализа из аспекта композиције. Какав је распоред облика, изражајних елемената (линија, боја)? Ми ћемо данас компоновати, реч КОМПОЗИЦИЈА потиче из латинског језика и значи: састављање више делова у целину. Само стварање композиције називамо компоновање. Шта све може да се компонује? Може да се компонује музичко дело, фотографија, слика, скулптура, грађевина, филм.</p> <p>Групна игра: ученици од понуђених разнобојних облика састављају једну композицију. Разговор о ликовној техници колаж. Подсећамо ученике да се осим папира у боји могу користити и различити други материјали: исечци из часописа, старих календара, каталога, разгледнице и сл. Презентација и анализа уметничких слика у колаж техници. Објашњавање појма <i>рекомпозиција</i> (рушење старе и поновно грађење композиције од постојећих елемената).</p> <p>Читамо песму из уџбеника „Школа” Драгана Лукића. Вршимо анализу песме: Какве су школе у песми Драгана Лукића? Какве су школе некад биле? Каква је ваша школа? Да ли желите промене у вашој школи? Какву школу желите у будућности?</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Ми ћемо данас компоновати грађевину, нашу школу у форми колажа од разноврсних материјала, дакле налепљивањем припремљеног материјала, по потреби можете применити и бојење делова, целе грађевине, тј. школе.</p> <p>Ученици самостално реализују тему. Слушамо песму „Школа” Херцигоње.</p> <p>Учитель прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли користе и геометријске и слободне облике, техничку спретност. Путем разговора пружа помоћ о постављеном проблему и задацима уз жељу да ученици сами стварају, искажу слободно креативност и истраживачку способност.</p> <p>Стимулисање ученика кроз разговор, праћење, подстицање. Ликовни проблем продубљујемо према способностима ученика. Учитель прилази ученицима који су изгубили мотивацију за рад, разговором подстиче и мотивише за даљи рад, похваљује успешне покушаје. Талентованим ученицима који лако и брзо долазе до решења сугерише да додају детаље. Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитель дискусију усмерава да би се утврдило научено о композицији. Естетска анализа према остварености ликовног проблема. Радови се вреднују према критеријуму оригиналности, техничкој умешности и естетском квалитету. Вршимо избор најзанимљивијег рада.</p> <p>Вршимо избор најмаштовитијег рада. Шта бисте променили у радовима?</p> <p>Подстичем ученике који нису завршили рад да истражују нове могућности и да слободно искажу своје идеје.</p>			Уводни
<p>Корелација: природа и друштво, српски језик, музичка култура</p> <p>Литература: Уџбеник, http://www.youtube.com/watch?v=kZFoDe1SwMw</p>			
			Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:




Редни број: 3. и 4.	Наставна јединица: Коришћење разних материјала за компоновање; Ликовни материјали			
Ликовни медијум: цртање, сликање		Техника: комбинована		
Циљеви и задаци часа: оспособљавање ученика за уочавање и коришћење разноврсног материјала за ликовно изражавање; развијање способности за успостављање стратегија за решавање ликовног проблема.				
Ликовни проблем: медијум и техника				
Стандарди постигнућа:				
Наставне методе: ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН, ГР	Тип часа: О		
Наставна средства: дечји радови, презентација, видео-бим, лаптоп, ликовни материјали				
Избор уметничких дела: Леонардо, Рембрант (цртање), Коњовић, Шумановић (сликање)				
ТОК ЧАСА				
<p>Наставни листић: Помоћу тајног писма долазимо до решења: ликовне технике.</p> <p>Учитељ објашњава да је ликовни израз материјализован, јер се уметник служи изабраним материјалом да би приказао своју идеју. Избор материјала зависи од медијума. Ако жели да идеју оствари кроз цртеж, користиће материјале или средства која омогућавају линеарни израз: оловку, угал, перо, креду. За сликање се бирају одговарајући материјали за колористички начин рада: акварел-боје, уљане боје, темпера, пастел боје и сл. Ученици отварају уџбеник: у вашим уџбеницима су приказани ликовни материјали и дечји радови у одговарајућој техници. Разговарамо о свакој техници посебно. Учитељ може за сваку технику да припреми радове старијих ученика, да их изложи пред таблу и да у заједничком разговору долазе до решења, прецизно и правилно употребљавају наведене термине. Ученици ваде свој прибор за ликовну културу и испробавају неке од материјала.¹ Ученици се у дискусији договоре о мотиву групног рада. Могући развој: две групе ученика експериментишу са цртачким материјалима (изражавају се линеарно), као и две групе ученика које ће експериментисати са сликарским техникама (изражавају се колористички). Могућа подела ученика на групе може бити насумице извлачењем листића или по учитељевој одлуци.</p>				Уводни
<p>Ученици самостално реализују ликовни задатак. Учитељ прати рад ученика и подстиче их да експериментишу, испробавају различите материјале и технике. У току радног дела се слуша музика (за опуштену атмосферу).</p>				Главни
<p>У завршном делу часа ученици упоређују резултате групног рада. Разговара се о уоченим карактеристикама медијума и техника. Презентација уметничких дела у одговарајућим медијумима и техника и анализа уочених сличности и разлика. Понављање и сумирање наученог: цртање је најстарији начин ликовног изражавања при чему уметник своје мисли и осећања изражава помоћу линије (помоћу оловке, туша и пера, фломастера, угљена...) на равnoj површини папира. Сликање је уметничко изражавање помоћу боја. Ради се на папиру, картону, лесониту, дрвету, платну, зиду у техникама водених боја, гваш, темпера, воштаних пастела, креда у боји или у колаж техници.</p>				Завршни
Корелација:				
Литература: Уџбеник				

¹ Примедба: у случају да ученици не чувају прибор у школи, учитељ ће припремити материјале за неке цртачке и сликарске технике.

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 5. и 6.	Наставна јединица: Коришћење разних материјала за компоновање; Дорада и преобликовање започетих радова; „Гледам и стварам”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: колаж	
Циљеви и задаци часа: развијање способности памћења кроз освежавање стечених знања са претходних часова; подстицање развоја умешности и способности комбиновања, варирања; усвајање појмова <i>рекомпозиција</i> и <i>редефиниција</i> ; развијање способности дивергентног и креативног мишљења; оспособљавање ученика за коришћење различитог материјала и медијума.		
Ликовни проблем: рекомпозиција и редефиниција		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ЛС, ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О
Наставна средства: исечци из новина, часописа, тканина, кожа, фотографије...		
Избор уметничких дела: Пикасо, Брак, Роберт Маплетори		
ТОК ЧАСА		
<p>Уводни разговор о преображају у нашој околини (од јајета се рађа пиле, од семенке се развија биљка). Деца износе своја искуства са часова природе и друштва. Ученици на табли методом олује идеја набрајају примере преображаја, односно рекомпозиције. Рекомпозиција је стварање нове композиције од постојећих елемената. Изводи се закључак да су сви предмети из наше околине настали рекомпоновањем природних материјала. Редефиниција је само делимично мењање карактеристика композиције. Сликер виђену стварност претвара у слику мртве природе, вајар камен редефинише у скулптуру.</p>		
План табле: <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; width: fit-content; margin: auto;"> <p style="text-align: center;">СПАЈАМО, ЛЕПИМО, ГРАДИМО НЕШТО НОВО</p> <p style="text-align: center;">РЕКОМПОЗИЦИЈА сруши и гради изнова</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;">   </div> <p style="text-align: center;">РЕДЕФИНИЦИЈА дај ново значење</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;">  </div> </div>		
<p>Ученици рекомпозицију спроводе разлагањем, кидањем, сечењем фотографија из часописа. Тему реализују према свом опажању, доживљају, машти и креативним способностима. Приликом спајања и лепљења материјала дете може у тренутку да промени распоред и поново ће добити још једно оригинално решење, стварање кроз игру. Активност учитеља се огледа у пружању техничке помоћи, разумевању и прихватању нових идеја. Драгоцена помоћ учитеља ће бити ако мотивише и покрене дете на активно учешће у раду и стварању.</p>		
<p>Анализа радова према остварености ликовног проблема и инвентивности. Веома је важно изложити радове свих група. Радови се критички процењују, али се поступа објективно и непристрасно. За сваки рад се даје објашњење са становишта постављеног задатка. Ваша дела можете урамити, изложити у учионици и показати осталим ђацима и вашим родитељима. Сви они ће уочити: оригиналност, маштовитост, занимљивост и креативност на један нов необичан начин.</p>		
Корелација: музичка култура (ритам), природа и друштво		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 7. и 8.	Наставна јединица: Коришћење разних материјала за компоновање; Дорада и преобликовање започетих облика, „Доврши започете облике”	
Ликовни медијум: цртање	Техника: оловка, фломастер	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика; развијање маште и подстицање смисла за компоновање и варирање и редефиницију; вежбање способности дивергентног мишљења.		
Ликовни проблем: рекомпоновање и редефиниција		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: УИ, ИС, ДМ	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: В
Наставна средства: видео-запис		
Избор уметничких дела: Паул Кле, Пабло Пикасо		

ТОК ЧАСА

На почетку часа се пројектује филм у којем П. Пикасо ствара пред камером. Учитељ прозива ученике да објасне шта су видели на филму. Усмерава одговоре да би ученици закључили да је уметник цртао тако како би од једног облика направио други.

Кроз креативну игру ученици излазе појединачно пред таблу и цртају заједнички рад тако што ће доцртавањем линије да се надовезују на претходни започети облик. На шта вас подсећа добијени цртеж? Закључујемо да компоновањем линија можемо добити разне облике. Учитељ објашњава појам редефиниције и заједно са ученицима закључује да су они у заједничком раду редефинисали започети облик.

Ученици посматрају прилоге у уџбенику. Упоређују два цртежа П. Клеа. Леви цртеж је започет рад. Шта представља десни цртеж? На шта те асоцира леви цртеж? Затим на наставном листићу доцртавају линије које недостају на левом цртежу.

Истицање циља часа:

Да ли Вам се свидела игра? Спремио сам вам још једну забавну игру која се зове „Доцртај линију” – доврши започете облике! Ја ћу вам повући једну линију, а затим ће свако према својој машти да претвори цртеж у редефинисани ликовни рад. У раду користите разноврсне линије. Да ли сте спремни?

План табле:



Учитељ прилази сваком ученику посебно и повлачи неколико линија на листу од блока. Ученици сами настављају своје цртеже. Учитељ настоји да одржи раздрагану стваралачку атмосферу. Подстиће ученике на креативан приступ решавању ликовног проблема и експериментисање.

Анализа остварености ликовног проблема. Да ли су изложени радови одговорили на постављене задатке? Да ли су складно распоређене линије и облици? Да ли су креативна решења? Чији рад је најуспешнији? Опишите један рад без показивања. Шта је пропуштено приликом рада? Шта би ти мењао (додао/ одузео)?

Корелација:

Литература: Уџбеник, <http://www.youtube.com/watch?v=-AHgNrjfMmg&feature=related>,
http://www.youtube.com/watch?v=83qu_N_0uto&feature=related

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 9. и 10.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; „Врсте композиција”		
Ликовни медијум: естетска анализа	Техника:		
Циљеви и задаци часа: стимулисање развоја естетског и ликовног искуства, емоција и односа према другима; стицање знања о композицији и принципима компоновања посматрањем уметничких дела; изградња позитивног односа према естетским вредностима; формирање ставова и поштовање другачијег мишљења; упознавање са уметничким делима и културном баштином.			
Ликовни проблем: уметник, уметничко дело, композиција			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: ДМ, АП, РЗ, УИ, ИС	Облици рада: ФР, ГР, ИН	Тип часа: Е	
Наставна средства: репродукције, видео-бим, уџбеник			
Избор уметничких дела: примери уметничких дела са јасним распоредом			
ТОК ЧАСА			
<p>Разговор о међусобном односу различитих облика у одређеном простору. Учитељ подсећа ученике на музичку композицију, наводи неке друге примере композиција. Фокусирање пажње на простор учионице, распоред намештаја, као и примере из школске праксе (распоред наставних предмета). Дефинисање појма: композиција је смислени распоред односа делова одређене целине. И простор самог уметничког дела је распоред ликовних елемената и организовање смислене композиције. Ученици у уџбенику проучавају примере композиција.</p> <p>1. Леонардо да Винчи, „Тајна вечера”: Какав је распоред ликова? Која је централна личност? Пронађи где се налазе издвојени ликови у овој композицији. Објашњење хоризонталне композиције.</p> <p>2. Фреска из манастира Студеница: У каквом је положају лик? Објашњење појма вертикалне композиције.</p> <p>3. Питер Бројгел Млађи, „Парабола² слеп води слепце”: Како су распоређени ликови? Да ли су ликови распоређени у узлазној или силазној линији? Игра погађања: У уџбенику су примери за хоризонтални, вертикални и дијагонални распоред облика. Ученици проналазе решење.</p> <p>4. Пол Гоген, „Жути Христ”: Где се налази фигура Христа? Шта још видиш на слици? Ученици уочавају и описују сцену, међусобне односе, положаје ликова. Учитељ помоћу видео-бима приказује неколико репродукција уметничких дела из светске и наше културне баштине са циљем стицања знања о композицији и принципима компоновања. Својим питањима настоји активирати ученике да слободно износе своје мишљење како на њих делује слика, да тумаче значење. Шта је прво привукло твоју пажњу? Какав је распоред облика на слици? Да имаш могућност, шта би променио на слици? У принципу сви одговори су тачни зато што ни у уметности не постоје једини исправни одговори и тумачења. Резимирање знања о композицији.</p> <p>Шта се налази у сликарском простору (објекти сцене, ликовни елементи помоћу којим нам уметник представља свој мотив)? Шта је композиција? Које врсте композиција смо данас научили? Да поновимо, које смо ликовне мотиве данас споменули?</p>			
Корелација: српски језик			
Литература: Уџбеник, http://hr.wikipedia.org/wiki/Kompozicija_(likovna)			

Уводни

Главни

Завршни

² Парабола је кратка, језгровита прича са моралном поруком.

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 11. и 12. Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција линија „Трагамо за линијама”

Ликовни медијум: цртање Техника: туш и перо

Циљеви и задаци часа: стицање знања о врстама линија, композицији линија; оспособљавање ученика да стечена знања примењују у ликовном изразу; развијање способности опажања разноврсних линија у својој околини; вежбање способности дивергентног мишљења; формирање ставова и поштовање другачијег мишљења.

Ликовни проблем: врсте линија, линеарна композиција

Стандарди постигнућа:

Наставне методе: ДМ, АП, РЗ, УИ, ИС Облици рада: ФР, ИН Тип часа: О

Наставна средства: репродукције, прибор за цртање

Избор уметничких дела: Ван Гог, Бонар, Вазарели, Пикасо, Рембрант, Моранди

ТОК ЧАСА

Разговарамо: Шта је линија? Где можемо видети линије? Која средства остављају траг? Ученици износе сопствена искуства. Рад са уџбеником. Ученици посматрају и откривају линије у природи. Дискусија о линијама у природи. Учитељ на таблу лепи фотографију реке и објашњава да је уочена линија настала као траг кретања водене масе. На табли повлачимо различите врсте линија и разврставамо их по кретању, по току и по карактеру. Разговор повезујемо са искуствима са часова математике. На репродукцији цртежа Ван Гога (налази се на табли и у уџбенику) ученици проналазе врсте линија. Исто понављамо и са осталим делима из уџбеника. Које врсте линија користи уметник?

Истицање циља часа:

Данас смо учили о врстама линија. Покушај да примениш стечена знања у ликовном раду. Помоћу технике туш и перо прикажи: правац ритмичког кретања ветра у крошњама, или траву, или оранице, или чаробни брег, или нешто по сопственом избору.

План табле:

The diagram titled "ЛИНИЈЕ" (Lines) illustrates three classification criteria:

- по кретању** (by movement): shown with a straight line and a diagonal line.
- по току** (by flow): shown with a wavy line and a spiral line.
- по карактеру** (by character): shown with a dashed line and a solid line.

Below the diagram, there are two images: a landscape with a winding river and a painting of a landscape with a path. At the bottom, there are six empty boxes labeled "РАДОВИ УЧЕНИКА" (Student Works).

Учитељ у коректурама настоји да ученике подстиче да остваре свој потенцијал у ликовном изразу. Охрабрује их да користе разноврсне линије, да проналазе необичне комбинације линија.

Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава да би се утврдило научено о врстама линија.

Корелација: природа и друштво, математика

Литература: Уџбеник,
http://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B5#.D0.9B.D0.B8.D0.BD.D0.B5.D0.B0.D1.80.D0.BD.D0.B0_.D0.BA.D0.BE.D0.BC.D0.BF.D0.BE.D0.B7.D0.B8.D1.86.D0.B8.D1.98.D0.B0

Уводни


Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 13. и 14.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција линија „Моје двориште”	
Ликовни медијум: цртање	Техника: фломастер (наставни листић) и туш и перо	
Циљеви и задаци часа: стицање знања о врстама линија, композицији линија; оспособљавање ученика да стечена знања примењују у ликовном изразу; неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних линија и облика.		
Ликовни проблем: богаћење линеарног изрази		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, ИС	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: цртачки материјали, апликација, наставни листић		
Избор уметничких дела: Бекман, Леонардо, Ван Гог		
ТОК ЧАСА		
<p>Након кратког понављања о врстама линија ученици попуњавају наставни листић. У празна поља укрштенице треба да уцртају разноврсне линије по току, по кретању и по карактеру, као и склопове линија.</p> <p>Ученици настављају рад са уџбеником: упознају се са линијама које уоквирују облик, као и са тзв. унутрашњим, текстуалним линијама које описују неке карактеристике облика. Дефинисање појма контуре, односно обрисне линије.</p> <p>Анализирају цртеж Ван Гога. Које врсте линија је користио уметник? Своја запажања цртају у наставни листић.</p> <p>Мотивација: Разговор о дворишту. Ученици описују своје двориште, шта се налази у том простору (трава, цвеће, стаза, и сл.). Да ли се играју на дворишту? Да ли имају кућног љубимца у дворишту? Како изгледа?</p> <p>Истицање циља часа: Нацртај своје двориште. У раду користи разноврсне линије. Линијама попуни цео формат листа.</p>		
<p>План табле:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; width: fit-content; margin: auto;"> <p style="text-align: center;">КОМПОЗИЦИЈА ЛИНИЈЕ Проучавамо поглед уметника</p>  <p style="text-align: center;">РАДОВИ УЧЕНИКА</p> <div style="display: flex; justify-content: center; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 25px;"></div> </div> </div>		
<p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли користе и геометријске и слободне облике, техничку спретност. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој стваралачки потенцијал.</p>		
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Да ли је неко користио разноврсне линије по кретању? Покажи на ком раду су коришћене различите линије по карактеру. На ком раду има највише врста линија? Шта је пропуштено приликом рада? У наставни листић напиши шта је контура.</p>		
Корелација: природа и друштво		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак $\sqrt{\quad}$ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 15. и 16.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција боја, „Ухвати ритам”		
Ликовни медијум: сликање	Техника: темпера		
Циљеви и задаци часа: стицање чулне осетљивости за естетске појаве у околини детета; развијање способности визуелног запажања и транспонувања доживљене стварности у ликовном изразу; стицање знања о композицији и ритму; стимулисање развоја естетског и ликовног искуства, емоција и односа према другима.			
Ликовни проблем: облик, боја, ритам, композиција			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: РЗ, УИ, ДМ, АП, ИС	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О	
Наставна средства: видео-бим, лаптоп, презентација, музичко дело			
Избор уметничких дела: Пит Мондријан, Виктор Вазарели, Сергеј Прокофјев „Пеђа и вук”			
ТОК ЧАСА			
<p>Час започињемо понављањем и утврђивањем појмова <i>композиција, компоновање</i>. Учитељ објашњава могућности, тј. принципе организовања елемената ликовне композиције у складну целину. Посебно се осврће на ритам. Пљеска рукама наводећи децу да перцепирају ритам и да повежу са музичким ритмом. Док тапше, пита децу на шта их асоцира тапшање. На табли записује назив наставне јединице: Ритам. У појашњењу појма указује на врсте; бржи – спорији, једнак – различит. Ученици проучавају примере из уџбеника. Након разговора о уоченим приказује се презентација уметничких дела на којима је очигледан ритам. Анализа дела из аспекта ритма облика и боја.</p> <p>Фаза игре ће послужити уједно као мотивација за ликовни рад. Ученици покретима, плесом, тапшањем покушавају да ухвате ритам музичког дела. Разговор о доживљеном. Како би описао овај ритам? Помоћу којих покрета си представио ритам музике? Помоћу којих ликовних елемената бисмо могли представити тај ритам? Приказивање слике „Буги–вуги” П. Мондријана. Анализа и опис уоченог. Какав је ритам представио уметник? Помоћу којих ликовних елемената?</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Пажљиво послушајте музичко дело, размислите и темпером насликајте свој доживљај ритма. Сликаћете уз помоћ простих геометријских облика у основним бојама. Самостално одлучите које ћете геометријске облике користити. Твоја четкица нек плеше у ритму музике. Код организовања композиције водите рачуна да створите што занимљивије и оригиналније приказе музичког ритма.</p>			Уводни
<p>Коректура је усмерена ка решавању ликовног проблема. Учитељ у комуникацији са децом настоји да отклони уочене недостатке на почетку радног дела часа. Не намеће своје идеје, мишљење, нити готова решења. Похваљује ученике који су брзо и лако дошли до оригиналних решења, употребили занимљиве облике, користили интересантан колорит. Помаже ученицима који имају идеју, али не успевају да је материјализују, који услед недостатка самопоуздања и мање оригиналности прегледају туђе радове, који заостају у раду. Трећу коректуру учитељ усмерава на појединце који су посустали у раду, којима је опала мотивација, а похваљује ученике који су успели да реализују своје идеје.</p>			Главни
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава да би се утврдило научено о ритму. Шта смо данас научили? Да ли су испуњени сви задаци? Чији је рад другачији од осталих? По чему се разликује?</p>			Завршни
Корелација: музичка култура, математика			
Литература: Уџбеник			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 17. и 18.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција боја „Бојама причамо”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: по избору ученика	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања боја; препознавање и уочавање ликовног проблема у својој околини и на ликовном делу; проширивање знања о илустрацији; развијање изражајних, практичних и интелектуалних способности с нагласком на дивергентном мишљењу.		
Ликовни проблем: основне и изведене, топле и хладне боје, контраст		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, РТ, РП	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О
Наставна средства: апликације		
Избор уметничких дела: Франц Марк		

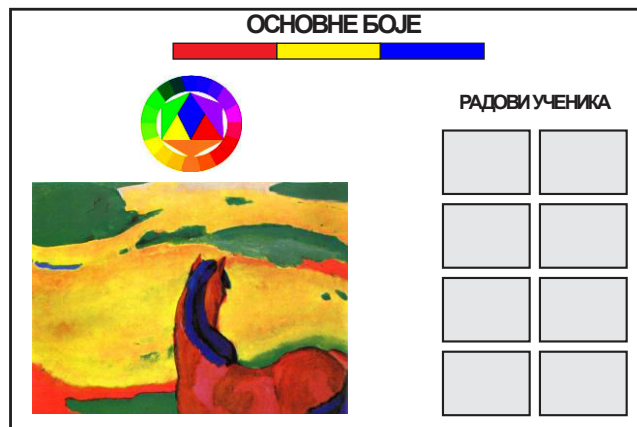
ТОК ЧАСА

На таблу се поставља апликација са кругом боја. Разговарамо о бојама. Које су основне боје? Зашто се називају основним бојама? Које боје добијамо мешањем основних боја? Где можемо у околини видети основне боје? Наглашавамо да бојама сликамо, док линијама цртамо. Поставља се репродукција уметничког дела. Ученици откривају од употребљених боја које нису основне. Које боје нису основне на слици? Како их називамо? (Изведене боје.) Отварамо уџбеник. Разговор о уметничком делу. Који је мотив слике? Које боје користи уметник? Разговор усмеравамо на топле и хладне боје. Које боје су топле? А које хладне? Како делују поједине боје на ученике?

Мотивација:

Учитељ чита текст „Прича о Раку Кројачу”. Анализа текста из аспекта колорита. Учитељ објашњава појмове *илустрација* и *илустратор* и дефинише ликовне задатке. „Ваш задатак је да budete модни креатор и да испланирате одећу за Рака Кројача”.

План табле:



Ученици самостално израђују своју илустрацију текста. Учитељ их обилази и разговара са ученицима: да ли могу на други начин, другим бојама да насликају своју илустрацију? Да ли би требало нешто додати? Да ли су употребили само основне боје, или су користили и изведене боје? Саветује ученике да размисле и свесно користе топле односно хладне боје помоћу којих могу изразити одређена осећања.

Одабир успешних радова врше ученици. Дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научно о основним и изведеним, као и топлим и хладним бојама.

Корелација: српски језик

Литература: Уџбеник

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

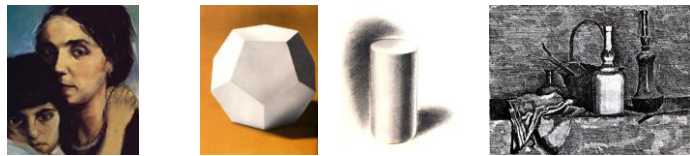

Коментар наставника:

Редни број: 19. и 20.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција боја „Улица”		
Ликовни медијум: сликање	Техника: гваш		
Циљеви и задаци часа: препознавање и уочавање облика у природи, али и у урбаној околини око себе; неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика; стицање трајних и функционалних знања из теорије о простору; развијање осетљивости за боју, светлину и величину; уочавање и представљање контрастних вредности.			
Ликовни проблем: боја, контраст, светлина, архитектура			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: УИ, АП, ИС, РЗ	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О	
Наставна средства: гваш (водене боје, бела темпера), фломастер, наставни листић, бим плејер, лаптоп			
Избор уметничких дела: Ђ. де Кирико, П. Кле, Хундертвасер, Ле Корбизје, Лотус темпл у Индији			
ТОК ЧАСА			
<p>Обнављање и проширивање знања стечених на претходним часовима. Које боје преовлађују у ово доба године? А у пролеће? Анализа репродукција: уочавање основних и изведених боја као и узајамног дејства боја са нагласком на контраст. Ученици уз помоћ круга боја идентификују уочене боје. Учитељ објашњава контрастне парове боја и како оне појачавају дејство када стоје једна до друге. На којим биљкама можемо уочити контраст? (Нпр. црвене лале и зелени лист.) Ученици отварају уџбеник и проучавају архитектонска дела. Уочавају усвојене односе контрастних боја, облике и уређење зграда и улица.</p> <p>Креативна игра – импровизација у тражењу креативних идеја. Ученици добијају наставни листић са задатком да фломастером обоје зграде контрастним бојама. Учитељ наставља мотивацију ученика кроз разговор о улицама где живе ученици. Они описују облик зграда, боје које преовлађују. Показује примере ученичких радова из ранијих генерација и истиче циљ часа:</p> <p>Прикажите своју улицу како бисте желели да изгледа. Изаберите боје за куће или зграде. За рад користите технику гваш. Сликајте воденим бојама у које ћете додати белу темперу да бисте добили густу боју. Учитељ наглашава да могу користити и основне и изведене боје, али је циљ задатка да користе контрастне боје. Пажљиво усклађујте боје да бисте створили складну целину. При избору облика трудите се да користите необичне и разноврсне облике и детаље који ће улицу претворити у простор у ком би свако пожелео да живи.</p>		Уводни	
<p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ помоћ пружа путем разговора о постављеном проблему и задацима уз жељу да ученици сами увиде где греше (уважавајући индивидуалне разлике, мишљења и идеје ученика). Подсећа их на креативне идеје Хундертвасера. Конкретне грешке: мале зграде, неискоришћеност простора папира, коришћење лазурних боја, не користе контрастне боје и сл. Подстиче их да слободно изражавају своје идеје. Настоји да сваког ученика додатно мотивише на што креативније решење, примера ради, да додају још неке детаље (пешак прелази улицу, необични прозори, неубичајена употреба боја и сл.).</p>			Главни
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Да ли су облици јасно уочљиви? Да ли су складно повезани? Да ли су коришћене контрастне боје? Да ли је изражен контраст са позадином или се зграде стапају са њом? Да ли је постигнут склад у композицији? Чија је најмаштовитија улица?</p>			Завршни
Корелација: природа и друштво			
Литература: Уџбеник, http://www.scribd.com/doc/40931540/Teorija-boja , http://www.hundertwasser.com/			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 21. и 22.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција светлина и сенки, „Мртва природа”	
Ликовни медијум: цртање	Техника: угљен	
Циљеви и задаци часа: проширивање знања о композицији; стицање знања о светлу и сенци; уочавање и схватање односа светла и сенке; развијање креативности, интелектуалних и чулних способности.		
Ликовни проблем: светло – тамно, облик, боја, композиција		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ДМ, АП, ИС, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: разне керамичке посуде, флаше, воће, драперије		
Избор уметничких дела: Милена Павловић Барили, Пол Сезан, Ђорђо Моранди		
ТОК ЧАСА		
<p>Понавља се стечено знање о светлу и сенци из ранијих разреда. На таблу се поставља репродукција дела М. Павловић Барили „Аутопортрет са мајком”. Анализа дела: Који је мотив слике? У ком положају су постављени ликови? Како је представљено лице мајке? Покажи осветљене делове лица. А који део лица је у сенци? Покажи где је извор светлости. Поставља се друга репродукција Ђ. Морандија „Мртва природа са флашама”. Који је мотив слике? Покажи осветљене делове цртежа. Покажи где је извор светлости. Који делови цртежа су у сенци? Закључујемо: уметник помоћу светла и сенке представља волумен облика.</p> <p>Учитељ објашњава и практично демонстрира технику угљена.</p> <p>Поставка мртве природе је уједно и мотивација за рад пошто ученици активно учествују у компоновању мртве природе (размештају драперије и предмете).</p> <p style="text-align: center;">План табле:</p> <div style="text-align: center;"> <p>СВЕТЛО И СЕНКА</p>  <p>РАДОВИ УЧЕНИКА</p>  </div>		
<p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли користе и геометријске и слободне облике, техничку спретност. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој максимум. У току радног дела се слуша музика (за опуштену атмосферу).</p>		
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научено о светлу и сенци. Шта смо данас научили? Покажи на ком раду је најуспешније представљен предмет. Чији је рад другачији од осталих? По чему се разликује? Процењивање успешности радова протиче у толерантном разговору и доприноси изграђивању естетских критеријума и мотивације за даљи стваралачки рад.</p>		
Корелација:		
Литература: http://www.scribd.com/doc/22149730/Tehnika-slikanja-ugljen-i-olovka-Painting-technique-charcoal-and-pencil		

Уводни

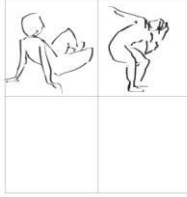

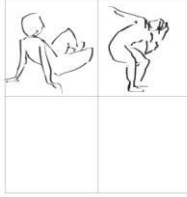

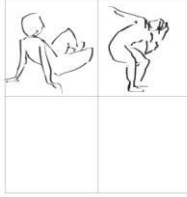

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 23. и 24.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији. Композиција облика, „Мој друг”										
Ликовни медијум: вајање	Техника: глина										
Циљеви и задаци часа: изграђивање знања о вајарству и изражајним елементима вајарства; стицање знања о могућностима приказа покрета; стицање знања о најпознатијим вајарским остварењима.											
Ликовни проблем: удубљена/испупчена маса											
Стандарди постигнућа:											
Наставне методе: УИ, ДМ, АП, ИС, РП	Облици рада: КМ	Тип часа: О									
Наставна средства: бим пројектор, презентација, одливак вајарског дела											
Избор уметничких дела: Мирон, Микеланђело, Марино Марини, Роден, Тома Росандић											
ТОК ЧАСА											
<p>Час започињемо разговором о мировању и покрету. Надовезујемо се на знања стечена у другом разреду. Прозвани ученици пред таблом приказују одређене покрете имитирајући трчање, ходање, став мирно и сл. Учитељ или потенцијално даровито дете на табли скицира кроки приказани покрет детета. У анализи и упоређивању крокија и покрета ученика закључујемо да је кроки приказ покрета из једног угла гледања. Учитељ поставља гипсани одливак вајарског дела и окреће га да би га ученици доживели из више углова посматрања. Резиме демонстрације: вајарство је уметност прављења тродимензионалних облика. Учитељ објашњава да се у вајарству користе различити материјали: глина, камен, мермер, дрво, метал и сл. У исто време док говори деци пушта презентацију. Објашњава да маса скулптуре заузима одређени део простора (материјалне компоненте затварају простор или се шире у простору). Ученици изблиза проучавају гипсани одливак, опипавајући га схватају суштину вајарског изражајног језика, удубљену/испупчену масу.</p> <p>На таблу се лепи апликација. Ученици показују удубљену/испупчену масу.</p> <p>Истицање циља часа: Помоћу глине прикажи свог друга или другарицу у покрету. Размисли о положају руке, ноге, да ли је савијена, да ли су у раскораку ноге и сл. При обликовању прво направи костур (труп), који ћеш надограђивати додавањем и лепљењем испупчених делова. Твој друг или другарица могу да стоје, седе, да су се сагнули и сл.</p>											
План табле: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">КРОКИ</th> <th style="text-align: center;">ВАЈАРСКА ФОРМА</th> <th style="text-align: center;">МАСА</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">  </td> <td style="text-align: center;">  </td> <td style="vertical-align: top;"> - ИСПУПЧЕНА - УДУБЉЕНА </td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">ВОЛУМЕН</td> </tr> </tbody> </table>			КРОКИ	ВАЈАРСКА ФОРМА	МАСА			- ИСПУПЧЕНА - УДУБЉЕНА			ВОЛУМЕН
КРОКИ	ВАЈАРСКА ФОРМА	МАСА									
		- ИСПУПЧЕНА - УДУБЉЕНА									
		ВОЛУМЕН									
<p>Самосталан рад ученика на реализацији теме. Учитељ прати рад сваког ученика посебно. Саветује и наглашава да додаване делове добро споје са основном формом да би постале компактна целина, јер ће се у супротном приликом сушења додавани делови одлепити. Подстиче ученике да обликују детаље како би вајарски рад учинили занимљивијим.</p>											
<p>Сви дечји радови се постављају на издвојене клупе у виду одељенске изложбе. Учитељ или неки ученик су водичи на импровизованој изложби и воде дискусију о изложеним „експонатима”. Који рад је најбоље приказао покрет? Зашто?</p>											
Корелација: математика, природа и друштво											
Литература: Уџбеник, http://www.youtube.com/watch?v=WB8u-9-XHM											

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 27. и 28.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција и покрет „Вежбе – ликови у покрету”		
Ликовни медијум: вајање	Техника: жица		
Циљеви и задаци часа: стицање знања о приказивању покрета ликовним средствима; стицање знања о вајарству, врстама; проширивање знања о маси и волумену; развијање способности за успостављање стратегија за решавање ликовног проблема; стимулисање развоја естетског и ликовног искуства; развијање креативности и дивергентног мишљења кроз увођење ученика у нова искуства.			
Ликовни проблем: покрет, маса, волумен, пропорције			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: УИ, ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: В	
Наставна средства: лако савитљиве жице у боји, клешта, примери дечјих радова ранијих генерација			
Избор уметничких дела: Ђакомети, Солдатовић			
ТОК ЧАСА			
<p>Разговарамо о вајарству надовезајући се на знања стечена из математике. Шта је маса? Шта је волумен? Помоћу примера из уџбеника и помоћу презентације учитељ указује на разлику између пуне пластике, прошупљене и линијски истањене масе. Да ли се и по чему се разликују ова вајарска дела? Закључујемо да код прошупљене масе није у потпуности дефинисан волумен и залази у простор, а код линијски истањене масе она је сведена на линију. У даљем излагању учитељ усмерава разговор о покрету те се ученици играју пантомиме. Један ученик показује одређене покрете, а остали погађају о ком занимању, спорту, и сл. се ради. Приликом погађања, обраћа се пажња на покрете руку и ногу ученика-пантомимичара. Примери дечјих радова ранијих генерација могу исто да послуже за игру погађања.</p> <p>Истицање циља часа уз јасно објашњење задатака: „Данас ћемо истраживати и играти се жицом и створити неубичајена вајарска дела”.</p> <p>Ученици треба да направе фигуре од жице, које ће бити у покрету. Као мотив могу одабрати плесаче, тенисера, атлетичара, тркача или неку другу фигуру у покрету. Фигуре ће правити од савијене жице. Са жицом можемо направити линеарно дводимензионалне радове или тродимензионалне скулптуре. Учитељ демонстрира оба поступка израде:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <ul style="list-style-type: none"> – фигуру могу направити савијањем жице, као кад цртају контуру, 2. <ul style="list-style-type: none"> – прво се израђује костур фигуре, – затим се комад жице савија и додаје се (надограђује се) на костур скулптуре или се једноставно замотава костур. <p>Учитељ наглашава деци да буду опрезни у раду, јер могу да се озледе.</p> <p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ пажљиво прати рад деце, помаже им у пресецању жице, настоји да подстакне дечју креативност и да одржи разиграну радну атмосферу. У коректурама указује на грешке, даје савете за додавање делова и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој максимум.</p> <p>Сви дечји радови се постављају на две спојене клупе и анализира се да ли су ученици овладали техником, да ли је приказан покрет и колико су креативни радови. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научено о маси и волумену. Маса је просторни облик који има три димензије. Волумен или запремина је простор који заузима тродимензионалан облик, односно тело.</p>			
Уводни			
Главни			
Завршни			
Корелација: математика, природа и друштво			
Литература: Уџбеник			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 29. и 30.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Композиција и покрет „Вежбе – Илустровање музичке композиције или Свирачи у оркестру”		
Ликовни медијум: сликање	Техника: темпере		
Циљеви и задаци часа: стицање и проширивање знања о композицији; развијање способности за успостављање стратегија за решавање ликовног проблема; развијање способности да доживљену стварност подстакнуту музичком композицијом репродукују, унесећи личне емоције, знање и искуство; упознавање са уметничким делима и културном баштином.			
Ликовни проблем: сликарска композиција, илустрација			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: ЛС, ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: В	
Наставна средства: ЦД плејер, видео-бим, прибор за сликање			
Избор уметничких дела: М. Шагал, П. Бонар, А. Рубљев, Рембрант, П. Кле, М. Павловић Барили, О. Ивањицки			
ТОК ЧАСА			
<p>Ликовни квиз: уз презентацију уметничких дела ученици испуњавају тест. Ликовни квиз уједно означава и понављање и утврђивање знања из композиције и теорије боја (основне и изведене, топле и хладне, хармоничне, контрастне боје).</p> <p>Учитељ у свом излагању повлачи паралелу између музичке и ликовне композиције. Које су сличности? А које разлике? Да ли се може музика представити ликовним средствима? Учитељ објашњава појам илустровања.</p> <p>Након слушања ученици дискутују о музичкој композицији. Која осећања је изазвала музика? Помоћу којег колорита би представили слушану музику? Слушајући музику које асоцијације, призоре су „видели”, замислили.</p> <p>Истицање циња часа:</p> <p>Данас ћемо ликовним средствима описати ову музичку композицију. Затворите очи и препустите се музици. Замислите облике, сцене, боје које би описале ваш доживљај. Да ли музици више одговарају топле или хладне боје? Одлучите да ли ћете користити хармоничне или контрастне боје. Не занемарити ни организацију композиције, како ћете распоредити све елементе ваше композиције у јединствену целину. Ко ће поновити наш задатак? Која је ваша идеја за рад? Како ћете распоредити облике на вашем раду? Које ћете боје одабрати?</p>			Уводни
<p>Индивидуалан рад ученика на реализацији задатка. Активности учитеља: Праћење, саветовање и стимулисање ученика кроз индивидуални разговор. Извршавање коректуре у три наврата уз пропратна објашњења и савете за самостално исправљање грешака. Током обиласка ученика док раде, давање додатних објашњења, савета, указивање на пропусте и исправљање грешака. Подстиче ученике у облику алтернативних питања и упута. Можеш ли распоредити ликовне (облике) на други начин? Обрати пажњу на колорит. Мешамо ли у темперу много воде? Учитељ заједно са ученицима врши одабирање адекватних ученичких радова у циљу естетске процене истих.</p>			Главни
<p>Естетска анализа према осварености ликовног проблема. Ученици вреднују ликовне радове. Шта је био данашњи задатак? Да ли су испуњени сви задаци? Који рад је по вашем мишљењу најбоље одговорио на данашњи задатак? Чији је рад другачији од осталих? По чему се разликује? Да ли треба нешто додати и мењати на неком раду? Шта смо данас научили? Шта је илустровање?</p> <p>Процењивање успешности радова треба да протиче у толерантном разговору и да доприноси изграђивању искрености, уважавању, толеранцији, поштовању, договору.</p>			Завршни
Корелација: музичка култура, српски језик			
Литература: Уџбеник			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 31. и 32.	Наставна јединица: Композиција и покрет у композицији; Вежбе, „Мали фотографи”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: по избору	
Циљеви и задаци часа: развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза; неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика; развијање способности ученика за опажање облика, величина, положаја облика у простору.		
Ликовни проблем: композиција, врсте, кадар		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: Е, В
Наставна средства: репродукције, видео-бим, уџбеник		
Избор уметничких дела: уметничке фотографије, П. Сезан, Ј. Вермер, Каравађо, П. Јовановић, М. Поповић, М. Павловић Барили		
ТОК ЧАСА		
<p>Понављање и утврђивање знања о композицији уз приказивање слајдова са уметничким делима на којима су приказане дијагонална, вертикална и хоризонтална композиција. Фаза игре: На табли су постављена три хамера за сваку екипу (сваки ред је по једна екипа). Свака екипа треба да распореди елементе које ће добити у једну од наведених композиција. (Деца извлаче папирић са задатом композицијом и по троје ученика из сваке екипе лепи на хамер облике). Анализа резултата: Које су боје облици на хоризонталној композицији? (Црвена, жута и наранџаста). А на вертикалној? (Плава, љубичаста и зелена). И на дијагоналној? Бела, сива и црна. Које су боје топле, које хладне, а које неутралне? Мотивација: Разговор о фотографијама. А јесте ли некада ви фотографисали? Када нам је предмет или особа коју желимо да фотографишемо веома далеко, шта ми онда радимо? (Приближимо се или зумирамо). Учитељ приказује презентацију где су на сликама одређени детаљи увећани, како би деци објаснио да могу да сликају и само одређене делове који чине део целокупног призора. Објашњава појам фотографског кадра. Кадар представља оквир, издвојеност из околине. Уметник одабира делове призора по којима гради композицију своје слике. Помоћу изреза може сугерисати садржај и поруку слике (општи, средњи, крупни план, детаљ). Деца добијају картоне, „прозорче” у облику правоугаоника и објашњава им да замисле да је „прозорче” њихов објектив фото-апарата и да треба да усликају лице друга или другарице из клупе, а затим само један део његовог лица (око, нос, усне, ухо...). Додатно објашњавање фотографског кадра. Кадар представља оквир, издвојеност из околине. Уметник одабира делове призора по којима гради композицију своје слике. Истицање циља часа: Ваш данашњи задатак на овом часу је да насликате призор по жељи. То може бити поглед кроз прозор учионице, или ваш друг или другарица, или прибор на столу. Користите притом ове картончиће да бисте одабрали жељену композицију. Облике можете укомпоновати хоризонтално, вертикално или дијагонално. Код избора боја пазите на узајамно дејство и усклађеност боја.</p>		
Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, техничку спретност. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој максимум.		
Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Шта је композиција? Композиција представља састављање, распоред и смештај облика у једну складну целину. Постоје три врсте композиције: хоризонтална, вертикална и дијагонална.		
Корелација: математика, природа и друштво		
Литература: Уџбеник		

Уводни

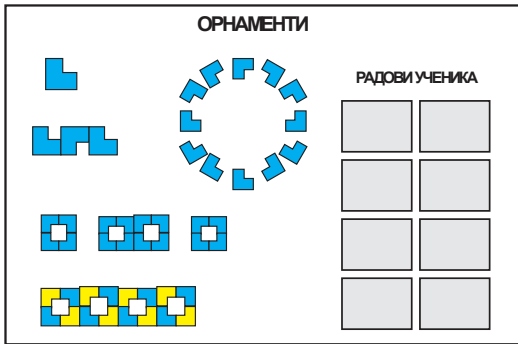
Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 33. и 34.	Наставна јединица: Орнаментика; Линеарна орнаментика, „Украшавамо линијама” (Завеса, столњак)	
Ликовни медијум: цртање	Техника: туш и перо	
Циљеви и задаци часа: стицање чулне осетљивости за естетске појаве у околини детета; стицање знања о орнаменту и ритму; развијање изражајних, практичних и интелектуалних способности с нагласком на дивергентном мишљењу.		
Ликовни проблем: ритам, низ, врсте орнамената		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, ИС, РП	Облици рада: КМ	Тип часа: О
Наставна средства: примери орнамената (столњак, ћилим, завеса, резбарени орнамент и сл.)		
Избор уметничких дела: дела народне уметности		
ТОК ЧАСА		
<p>Понављање и утврђивање принципа компоновања по ритму. Креативна игра ритмичког компоновања (уџбеник, 34. страна). У упутству учитељ објашњава на које начине могу комбиновати квадратиће понављањем истих мотива, наизменичним понављањем истих мотива у две различите боје, низањем по редовима, комбиновањем, варирањем више мотива. Разговор усмерава на орнаменте, врсте орнамената, мотиве уз примере у уџбенику. Проучи како се понављају мотиви код фриза, а како код розете? Учитељ приказује примере орнамената на столњаку, завеси, тапети, резбарени орнамент и сл. Ученици описују шаре које су видели на свом столњаку, завеси и уопште у својој околини. Који мотиви се појављују? Како се поналају мотиви? Учитељ објашњава да се слова и бројеви такође могу користити у орнаментици. Истицање циља часа: Направити шару (орнамент) којом би украсио/-ла своју завесу, столњак. Као мотив користи слова и бројеве које можеш понављати, комбиновати у једном низу, кружно, преко целог формата. За рад користи туш и перо. Труди се да свој рад обогатиш разноврсним линијама.</p>		
План табле:  <p>The plan of the board is divided into two main sections. On the left, under the heading 'ОРНАМЕНТИ' (Ornaments), there are four rows of blue geometric shapes: a single square, a horizontal row of three squares, a 2x2 grid of squares, and a horizontal row of five squares alternating in color between blue and yellow. In the center, there is a circular arrangement of blue squares forming a ring. On the right, under the heading 'РАДОВИ УЧЕНИКА' (Students' Work), there is a 4x2 grid of empty grey squares for drawing.</p>		
<p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели како треба да створе шару за столњак или завесу. У коректурама настоји да укаже на ритмичко понављање мотива, на комбиновање и варирање мотива. Указује на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој ликовни потенцијал. У току радног дела се слуша музика (за опуштену атмосферу).</p>		
<p>Заједно анализирамо радове. Истичемо добре примере по оригиналности мотива, ритмичком стварању орнамената, складној целини. Заједно тражимо грешке и пропусте и дајемо савете за отклањање истих. Укратко понављамо шта смо научили на данашњем часу. Шта је орнамент? Шта је ритам? Који мотиви се користе код орнамената? Које врсте орнамената смо упознали?</p>		
Корелација: математика		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 35. и 36.	Наставна јединица: Орнаментика; Површинска орнаментика, „Отискивање кромпиром”	
Ликовни медијум: графика	Техника: отискивање кромпиром	
Циљеви и задаци часа: подстицање на дивергентно мишљење, креативност и изражавање сопствене идеје; развијање смисла за декорацију; развијање моторичке способности – правилно уклапање шара и низање једно поред другог; развијање флексибилности – способност тражења различитих путева за решавање ликовног проблема ритма и орнамента.		
Ликовни проблем: ритам, орнамент		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, ИС, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: кромпир, нож, темпере, примери орнамената		
Избор уметничких дела: Васарели, Б. Рили		
ТОК ЧАСА		
<p>На почетку часа кратко подсећање на појам ритма и орнаментике и његовог значаја у декоративном сликарству. Илустративно приказивање неколико примера орнамената из народне уметности. Анализа мотива и указивање на могућност стварања сложенијих мотива састављених од једноставних геометријских облика.</p> <p>Фаза игре: Група ученика од понуђених облика саставља шару. Игра је такмичарског карактера у којој ће победити група која је сложила најмањштовитији орнамент.</p> <p>Демонстрација поступка израде печата од кромпира. Објашњење штампања.</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Код избора облика користите геометријске облике. Њиховом комбинацијом и варирањем можете да створите сложене мотиве. Мотиве ритмичко понављајте по жељи у низу, кружно, спирално или преко целог формата. При избору боја пазите како се оне међусобно слажу. Различите боје истих облика стварају безбројне варијације орнамената и стварање складне целине.</p> <p>Коректуре су усмерене ка решавању ликовног проблема оних ученика који су кренули погрешним путем. Учитељ не намеће своје идеје, мишљење, готова решења. Похваљује ученике:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. који су брзо и лако дошли до оригиналног решења, 2. који су употребљавали занимљиве облике, боје, шаре, 3. који су своје шаре варирали и комбиновали у складну целину. <p>Помаже ученицима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. који имају идеју, али не успевају да је посредно пренесу на папир, 2. који заостају у раду, 3. који имају мало оригиналности и самопоуздања. <p>Коректуру врши код ученика који су посустали, којима је опала мотивација, дајући подстицај за рад. Мотивише их уз напомену да се упоран рад и стрпљење увек исплате и да су од великог значаја за уметност.</p> <p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научено о орнаментима.</p>		
Уводни		
Главни		
Завршни		
Корелација: математика		
Литература: Уџбеник, http://www.vasarely.com/ , http://www.op-art.co.uk/bridget-riley/		

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 37. и 38.	Наставна јединица: Орнаментика; Површинска орнаментика; Вежбе, „Скривени ликови”	
Ликовни медијум: графика	Техника: пошоар	
Циљеви и задаци часа: препознавање и уочавање орнамената у околини деце; разликовање геометријских и слободних облика; развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза; развијање способности дивергентног мишљења и смисла за креативност.		
Ликовни проблем: ритам, орнамент, декоративна композиција		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: В
Наставна средства: цедиљка за чај, четка, темпере, примери из уџбеника		
Избор уметничких дела: М. К. Ешер, А. Ворхол, В. Вазарели		
ТОК ЧАСА		
<p>Води се дискусија о искуствима деце са претходних часова: о ритму, орнаментима. Успоставља се корелација са математиком (геометријски облици) и музичком културом (ритам). Учитељ подсећа ученике на појам ритма у музичкој култури. Ученици на табли претварају музичке ноте у геометријске облике стварајући ритмичке ликовне композиције. Презентација уметничких дела. Како је уметник постигао ритам? Видљив је и контраст. Које контрастне парове уочавате? Извођење закључка: У ликовној култури ритам боја значи правилно понављање облика, линија, боја.</p> <p>Подсећамо се шта смо научили о орнаментима, које врсте орнамената су научили и применили у свом раду. Учитељ најављује нову методу рада. Данас ћете упознати графичку технику пошоар. Од папира или танког картона ћете исецати мале шаблоне којима ћете прекрити ваш лист. Отисак ћете добити прскањем боје. Објашњавање и демонстрација поступка. Учитељ исеца неки облик од папира ставља на лист од блока, затим умаче четку у боју и трља је кроз цедиљку. Помоћу овог поступка добија распршене тачкице боје. На оне делове где је лист био прекривен неће допрети боја. Објашњава да помоћу овог поступка могу понављати мотиве и стварати површинске шаре (орнаменте). Ученици могу исецати разне облике: кругове, цветове, животиње, звезде, срце и сл. Када исеку одабране облике, размештају на лист од блока и виђеним поступком испрскају. При раду треба да воде рачуна о томе да се мотиви морају ритмички понављати. При одабиру боја морају водити рачуна да оне буду у контрасту са белим папиром да би орнаменти били уочљиви. Ко ће поновити наш задатак? Које ћете облике одабрати? Како ћете организовати њихов распоред на папиру? Које ћете боје одабрати?</p>		
<p>Ученици започињу самостални рад. Учитељ посматра како деца прилазе задатку, да ли су разумели задатак, да ли праве ситне облике, да ли стварају орнаменте или занемарују постављене задатке користећи различите облике, користе ретке, односно сувише густе боје са којима је немогуће добити ефекат распршених боја. Исто тако прати мотивисаност и задовољство ученика. У коректурама утврђује узроке недостатака, настоји да укаже на грешке и охрабрује их да изналазе разне могућности, да се слободно изражавају и подстиче ученике да остваре свој ликовни потенцијал.</p>		
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Ликовне проблеме ритам, орнамент, декоративна композиција анализирамо на ликовном раду деце. Откривају ритам, орнамент, декоративну композицију и контраст фигура и позадина. Заједно анализирамо радове и кроз разговор они на завршеним радовима откривају и усвајају ликовне вредности. Као подстицај за расправу учитељ поставља питања: Шта је био наш данашњи задатак? На којим су радовима остварени задаци? Који је рад најоригиналнији? Како је постигнут ритам? На којим је радовима постигнут занимљив однос фигура и позадина? Шта је контраст? Која реч има исто значење?</p>		
Корелација: математика, музичка култура		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 39. и 40.	Наставна јединица: Орнаментика; Тродимензионална орнаментика „Тесто у боји” (Израда амајлије ³)	
Ликовни медијум: вајање	Техника: тесто	
Циљеви и задаци часа: изграђивање знања о вајарству и изражајним елементима вајарства; развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза; развијање креативног и дивергентног мишљења кроз увођење ученика у нова искуства.		
Ликовни проблем: удубљена/испупчена маса, рељеф		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ЛС, ДМ, ИС, РП	Облици рада: КМ	Тип часа: О
Наставна средства: тесто, темпере		
Избор уметничких дела: примери египатских амулета		
ТОК ЧАСА		
<p>Уводни разговор о вајарству, утврђивање и проширивање знања. Посебна пажња се посвећује удубљеној/испупченој маси. Ученици добијају тесто и кроз вежбе испробавају обликовање: праве лопту, ваљак, коцку; праве плочу и утискују испупчени предмет; на плочу додају испупчене делове.</p> <p>Мотивациони разговор и демонстрација о египатској уметности и обичајима. Учитељ се осврће на египатске амајлије и прича о томе да су Египћани били сујеверни и имали потребу да се помоћу ње заштите од сваког зла и болести. Обично су је носили као привезак око врата, као наруквицу или прстен. Ученици анализирају амајлије. На који начин је постигнута рељефна структура амајлије?</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Данас ћемо правити амајлију. Прво извајај форму амајлије. Амајлија може бити кружног облика, у облику птице, стилизованог ока и сл. На основни облик додавај рељефне украсе. Такође, можеш да шиљастом алатком утиснеш линије. Када завршиш са обликовањем, свој рад обој прво белом темпером или акрилном бојом да би уједначио површину амајлије. Након тог осушеног слоја могу се наносити жељене темпере боје.</p>		Уводни
<p>Ученици раде на стварању сопственог ликовног рада. Учитељ на самом почетку рада проверава да ли су сви ученици почели са радом и да ли је свима јасно шта треба да раде. Кроз индивидуалан разговор помаже оним ученицима који нису разумели тему. Такође, остале ученике додатно мотивише за рад и охрабрује у реализацији својих идеја. Путем разговора им пружа помоћ у реализацији идеја. Усмерава ученичку пажњу на упрошћавање облика, истичући важност једноставности и оригиналности амајлије. Током другог обиласка више пажње посвећује ученицима који су заостали у раду. Путем разговора им пружа помоћ и наводи их да сами уоче грешку и исправе је уз уважавање идеја, мишљења и индивидуалних разлика између ученика. У трећој коректури посвећује пажњу ученицима који су се брзо заситили радом, који су изгубили мотивацију, заморили се или раде површно подстичући их да додавањем детаља, украса побољшају своје ликовно остварење. Подстиче их да буду истрајни у реализацији својих идеја. Похваљујем ученике који су имали добру идеју и на добром су путу да исте остваре.</p>		Главни
<p>Сви дечји радови се излажу на заједничкој изложби и расправља се о остварености задатка. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научено о испупченој/удубљеној маси.</p>		Завршни
Корелација:		
Литература: Уџбеник, http://www.metmuseum.org/toah/hd/egam/hd_egam.htm		

³ Амајлија (турски назив) или амulet (арапски, латински назив) за предмете који тобоже штите од болести.

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 41. и 42.	Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Аутоматски начин цртања. „Линија и ја”	
Ликовни медијум: цртање	Техника: комбинована	
Циљеви и задаци часа: развијање и унапређивање ликовно-естетског изражавања; развијање осећаја за композицију и слагање облика у јединствену целину; унапређивање способности за квалитетну естетску анализу и евалуацију постигнутих резултата.		
Ликовни проблем: врсте линија, облик, композиција		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ИС, ДМ, АП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: цртеж на табли, оловка, фломастери, лепак, маказе		
Избор уметничких дела:		
ТОК ЧАСА		
<p>Понављање о линијама. Учитељ на табли показује цртеже настале у једном потезу. Ученици такође цртају неке облике настале у једном потезу. Анализа цртежа. Ученици на пола листа блока фломастером исцртавају врсте линија. Учитељ их подстиче да користе што разноврсније линије по дебљини и дужини и да попуне целу површину. Објашњава им да се код повлачења линија опусте и не размишљају о томе шта ће нацртати.</p> <p>Мотивациони садржај: Учитељ чита одломак са описом необичних животиња. Књижевни опис је повод за разговор о животињском свету, као и о митским, необичним животињама које су плод људске фантазије (змајеви, грифони, сфинге, рајске птице и сл.). Учитељ охрабрује децу да и сами измишљају животиње необичног облика.</p> <p>Истицање циља часа: Узмите ваш лист који сте данас исцртали разноврсним линијама. Ваш рад је постао један јединствени колаж папир. Исецајте, цепајте ваш колаж папир и од уситњених делова саставите једну слику. Препоручене теме за рад су птице, рибе, коњаник, маска, али и замишљене животиње из ваше маште.</p> <p>Ученици раде према индивидуалним ликовним способностима и ликовно-техничким могућностима. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, прилази сваком ученику, подстиче га, подсећа на мотив, даје упуте у облику алтернативних питања. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре максимални потенцијал. Можеш ли свој мотив укомпоновати на други начин? Који је био наш ликовни задатак?</p> <p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Шта је био наш данашњи задатак? Како се зове техника којом смо радили? Шта је колаж? Шта је композиција? Ученици описују коју животињу су приказали, и закључују шта се још могло урадити или побољшати. Опишите један рад без показивања, а ми ћемо покушати открити који је то рад.</p>		
Корелација: српски језик, природа и друштво, музичка култура (карневал животиња)		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 43. и 44.	Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Субјективно осећање простора, „Осећања и простор”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: гваш	
Циљеви и задаци часа: развијање креативних способности ученика, субјективног мишљења и ликовног сензибилитета за простор; подстицање и навикавање ученика да разраде ликовну идеју у детаље и направе план решавања ликовног проблема.		
Ликовни проблем: осећања, боје, простор		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ИС, ДМ, РП	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О
Наставна средства:		
Избор уметничких дела: Теодор Жерико, Стабс, Едвард Мунк, Естебан Перез Муриљо, Јузпе де Рибера.		
ТОК ЧАСА		
<p>Разговарамо о томе да смо сви ми некада били очевици неког догађаја и да су они у нама изазвали различита осећања (туга, срећа, љутња). Некада смо весели, љути, а понекад тужни. На наша осећања често утиче и околина. Лични доживљаји природе и света око нас не морају да буду увек тужни. Неки призори могу да изазову у нама дивна осећања, да се осећамо срећним. Уметник свој доживљај света изражава кроз ликовна дела. Сликара је очевидац неког догађаја. Отварамо уџбеник. Посматрамо и анализирамо слику где се приказује борба лава и коња. Опиши простор слике и осећања која слика изазива у теби. Закључујемо да се на овој слици уочавају снажна осећања, наслућује се напета атмосфера, неизвесност. Помоћу којих боја (композиције боја) сликар успева да изрази та осећања? Појединачно анализирамо сваки прилог. Какво осећање у теби изазивају фотографије? Дискусија о фотографијама треба да мотивише ученике да причају о својим доживљајима када су се осећали тужно, срећно, пријатно били изненађени и сл.</p> <p>Истицање циља часа: Покушај да изразиш своја осећања композицијом боја. Теме за твој рад могу бити: олуја, ватромет, карневал, пријатно изненађење, један леп сан. У раду користи технику гваш или темпере.</p>		
<p>На почетку радног дела учитељ утврђује да ли су схватили задатак и да ли имају неке потешкоће у реализацији. Са сваким учеником обавља индивидуални разговор шта ће приказати, која осећања, помоћу којих боја. Додатном мотивацијом подстиче их да самостално пронађу идеју за рад. Похваљује ученике који су брзо и лако дошли до оригиналних решења, употребили занимљиве облике, користили адекватну композицију боја. Помаже ученицима који имају идеју, али не успевају да је материјализују, који услед недостатка самопоуздања и мање оригиналности прегледају туђе радове, који заостају у раду. Трећу коректуру учитељ усмерава на појединце који су посустали у раду, којима је опала мотивација, а похваљује ученике који су успели да реализују своје идеје.</p>		
<p>Одабрани дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Радови се вреднују према критеријуму оригиналности, креативности, стваралачкој машти, богатству идеја, флуентности, али и по успешном приказу одређених осећања. Која осећања су представљена на овом раду? Помоћу којих боја? Колико је успешно приказано осећање помоћу композиције боја? По чему се овај рад разликује од осталих? Шта би ти мењао, додао? У разговору не дајемо предност само једном раду, нити неки рад не оцењујемо као најслабији.</p>		
Корелација: природа и друштво		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 45. и 46. Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Илузија простора, „Ближе – веће; даље – мање”

Ликовни медијум: цртање Техника: оловка

Циљеви и задаци часа: препознавање и уочавање облика у природи, али и у урбаном простору; оспособљавање за уочавање ликовних проблема у ликовном делу; развијање способности аналитичког проматрања; развијање стваралачке маште, интереса и воље; развијање естетских и радних особина ученика.

Ликовни проблем: перцепција и аперцепција

Стандарди постигнућа:

Наставне методе: ЛС, ИС, РЗ, ДМ Облици рада: ФР, ГР, ИН Тип часа: О

Наставна средства: репродукције, лењир, оловка

Избор уметничких дела: Гензборо, С. Шумановић, Ј. Вермер, П. Сезан, Роберт Капа, А. Кертес, Р. Магрит

ТОК ЧАСА

Уводни

Уводни разговор о простору и облицима у простору. Демонстрација и анализа репродукција. Учитељ питањима усмерава аналитичко проматрање: Шта је заједничко код ових уметничких дела? Какав простор приказује уметник на првој репродукцији? Шта се налази у предњем плану? Шта је приказано у позадини? Да ализирамо величину представљених облика на првој репродукцији. Ученик излази и мери висину мушкарца и упоређује са висином дрвета у позадини. По истом принципу се анализирају и остале репродукције. Заједно закључујемо: облици ближе нама су већи (у правој величини), а удаљени облици су умањени. Мењањем величина може се дочарати да је нешто ближе или даље. Ученици проучавају примере у уџбенику. Ученици описују своје идеје за рад. Заједнички договор о мотиву рада. Учитељ објашњава карактеристике технике оловке.

План табле:

ПРОСТОР

Главни

Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, њихову мотивисаност за стваралаштво и техничку спретност у реализацији идеја. У коректурама настоји да укаже на грешке: не користе мекану оловку, цртају мале мотиве, распоред облика, ученици цртају само контурама. Додатном мотивацијом подстиче ученике за коришћење структуралних линија, за сенчење, додају неке нове детаље којима ће обогатити рад и сл.

Завршни

Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о креативном аспекту рада. Да ли су радови различити или су рађени по шаблону? Колико је успешан приказ простора? Да ли је постигнута ликовност? Које су уочене грешке? Шта би требало мењати?

Корелација: математика, природа и друштво

Литература: Уџбеник

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 47. и 48.	Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Облици и боје у простору, „Бајковити свет”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: комбинована	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика, боја; развијање индивидуалног ликовно-естетског сензибилитета; развијање стваралачке маште, интереса и воље; развијање естетских и радних особина ученика.		
Ликовни проблем: облици, боје, комбинаторика		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ЛС, РЗ, РТ, ИС, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: маказе, лепак, темпере, фломастери (туш и перо)		
Избор уметничких дела: из уџбеника		
ТОК ЧАСА		
<p>Цео час је замишљен као једна креативна игра облицима, линијама и бојама. Ученици експериментишу са материјалима и проналазе нове путеве за реализацију својих идеја. Учитељ их подсећа на претходна искуства када су упознали технику пошоар. Да ли неко може да опише поступак рада у овој техници? Да ли вам се свидела техника пошоар? Учитељ објашњава да ће и данас користити шаблоне, и њима ће покривати делове слике које не желе да обоје, слично као и код технике пошоар. Приликом исецања шаблона ученици ће сачувати и позадину, тзв. негативну форму, која ће исто послужити у ликовном експерименту. Помоћу негативне форме ће заштитити позадину свог рада, а позитивном формом сам мотив док осликавају позадину. Ученици проучавају прилоге у уџбенику. Мотивација: Учитељ чита бајку или неки путопис о егзотичним крајевима. Разговор ће водити сходно опису. На пример бајке: Који ликови се појављују у овој бајци? Да ли се појављују нека чудновата бића? Опишите како сте их замислили. Размислите како ћете представити свој бајковити свет. Радићемо комбинованом техником: Помоћу којих облика? Како ћете комбиновати облике да бисте и њиховим распоредом створили свет из маште? Не заборавите да и боје доприносе стварању бајковитог света. Користите неуобичајени колорит. Свој рад можете допунити и линијама као што сте видели на примерима ученичких радова. Играјте се, истражујте и маштајте кроз ликовно стваралаштво.</p>		
<p>Учитељ не намеће своје идеје, мишљење, готова решења. Подстиче истраживачку иницијативу ученика. Похваљује ученике:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. који истражују своје могућности, 2. који су употребљавали занимљиве облике, боје, 3. који су распоредом облика створили складну целину. <p>Помаже ученицима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. који имају идеју, али не успевају да је реализују, 2. који немају идеју и прегледају туђе радове, 3. који заостају у раду, 4. који имају мало самопоуздања и истраживачког духа. <p>Прати мотивисаност за стваралаштво уз напомену да се упоран рад и стрпљење увек исплате и да су од великог значаја за уметност.</p>		
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Креативни аспекти анализе радова: различитост, сличност, тј. стереотипи, ликовност.</p>		
Корелација: српски језик		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак $\sqrt{\quad}$ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 49. и 50.	Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Линије, површине и облици у простору; „Простор и маса”		
Ликовни медијум: вајање	Техника: глина		
Циљеви и задаци часа: стицање знања о вајарству и изражајним елементима вајарства; развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза; развијање креативног и дивергентног мишљења кроз увођење ученика у нова искуства; неговање радозналости за ликовно стварање, упорности и истрајности, прецизности и уредности; развијање моторичке способности ученика.			
Ликовни проблем: однос масе и простора, пропорције			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: ЛС, РЗ, РП, ИС	Облици рада: ФР, ТД, КМ	Тип часа: О	
Наставна средства: апликације, уџбеник, глина			
Избор уметничких дела:			
ТОК ЧАСА			
<p>У корелацији са математиком се понављају појмови волумен и маса. Ученици проучавају прилоге из уџбеника. Закључак: Простор који обавија масу зове се спољашњи простор. Простор који испуњава масу зове се унутрашњи простор. Тродимензионална композиција код које простор слободно улази и излази кроз масу изазива утисак кретања.</p> <p>Мотивација: Текст из литературе о другарству са описом изгледа друга/другарице. Опиши друга са што више детаља. Остали ученици погађају о коме се ради. Ученици седе један насупрот другом, посматрају се и описују нос, очи, уста свог друга. Учитељ их подстиче: где се налазе уши (у висини обрва, а дно у висини врха носа)? Учитељ дефинише појам пропорције.</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Наш задатак је да извајамо портрет дуга. За рад ћемо користити глину. Прво направи основни облик главе, на који ћеш додавати детаље (уста, нос, уши). При раду пази на пропорције лица, да сваки део лица поставиш на право место. Не заборави да се изнад чела налази коса.</p>			Уводни
<p>Распоређујемо столове, по четири ученика седи у групи. Припрема глине и подлоге на којем ће обликовати свој рад. Учитељ даје смернице ученицима који још нису започели са радом или су погрешно започели рад. Разговара са њима и отклања нејасноће у раду уколико оне постоје и истиче суштину ликовног проблема. У другој коректури већу пажњу посвећује оним ученицима који су заостали у раду. Не намећући своје мишљење и идеје, покушава да усмери ученике да сами увиде грешке и да их самостално отклоне на прави начин. Подстиче их да буду истрајни у раду. Похваљује ученике који су имали добру идеју.</p>			Главни
<p>Ученички радови се излажу на две клупе у учионици. Учитељ дискусију усмерава тако да се утврди научено о просторном обликовању. Разговара се о томе кога су представили ученици. Да ли се при обликовању портрета друга водило рачуна о односу масе и простора? Да ли је портрет пропорционалан? Да ли је портрет друга приказан са више детаља? Који рад би похвалио? Које грешке си уочио? Шта би мењао, додао да се побољша рад? Опиши један рад својим речима без показивања.</p>			Завршни
Корелација: математика			
Литература: Уџбеник			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 51. и 52.	Наставна јединица: Простор (Повезивање разних облика у целину); Шаљиви простор, „Шаљиви простор, шаљиви лик”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: по слободном избору	
Циљеви и задаци часа: развијање индивидуалног ликовно-естетског сензибилитета; развијање способности за успостављање стратегија за решавање ликовног проблема; стицање знања о карактеристикама карикатуре; омогућити ученицима да осете задовољство при стваралачком раду.		
Ликовни проблем: фото-монтажа, рекомпозиција, карикатура		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, ИС	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: В
Наставна средства: апликација, табла, репродукције уметничких дела, видео-бим, ЦД, лаптоп, колаж, фото-монтажа, оловке у боји, фломастер		
Избор уметничких дела: Вилијам Хогарт, Оноре Домије, М. К. Ешер, Рене Магрит, Салвадор Дали, Марсел Душамп, Макс Ернст		
ТОК ЧАСА		
<p>Понављање градива о простору усвојеног на претходним часовима.</p> <p>Приказ дела уметника. Шта је необично на приказаној слици? Покажи и објасни шта је нестварно, шаљиво на слици. Објашњење појмова <i>фото-монтажа</i>, <i>рекомпозиција</i>. Да ли у овој учионици има нешто необично? Како би учионицу претворио у нестварни, шаљиви простор? (Необично би било да су столице окренуте наопачке, да уместо лустера на плафону висе столови, и сл.)</p> <p>Игра се игра откривања. На табли је залепљена апликација прекривена пољима испод којих се налази карикатура Новака Ђоковића, познатог спортисте. Неколико ученика излази пред таблу и бира бројевима означено поље. Сваки ученик чита питања (тематика занимљивости о познатим уметницима, медијима, техникама). У случају позитивног одговора открива се то поље и ученик покушава открити тајанствену личност. Решење је карикатура која упућује на ликовни проблем. Објашњавање појма <i>карикатура</i> уз приказ примера карикатура.</p> <p>Разговарамо о распореду облика и њиховој величини, као и другим особинама карикатуре. Објашњавамо да су најчешћи мотиви карикатура ликови. У карикатури се пренаглашавају неке особине, али је важно да се ликови не исмевају, да се нико не увреди.</p> <p>Истицање циља часа и објашњавање задатка.</p>		
<p>Ученици раде самостално на практичном раду. Сваки ученик ради на реализацији теме према својим индивидуалним, ликовним и креативним способностима.</p> <p>Размишљају и долазе до сопствених идеја које ће им бити подстицај за реализацију њиховог ликовног рада.</p> <p>Учитељ прати рад ученика. Посматра их неко време и утврђује у којој мери су почели са радом. Код оних ученика који не започињу свој рад проналази начин да их индивидуално покрене. Када сви ученици отпочну са радом и настане радна атмосфера, обилази ученике и врши индивидуалну коректуру.</p>		
<p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка.</p> <p>Процењивање се обавља према степену оствареног ликовног проблема, техничкој умешности, оригиналности, маштовитости. У разговору не дајемо предност само једном раду, нити неки рад оцењујемо као најслабији. Сваки рад може имати и добре и лошије елементе, па се у коректури морају истицати и једни и други. Стрпљиво слушамо сваког ко о радовима говори. Истовремено развијамо укус и критеријум самих ученика, јер и они активно учествују у процењивању. Све ученике похваљујем што су истрајали у раду. Све радове компонујемо у једну целину и правимо изложбу у учионици.</p>		
Корелација: српски језик		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

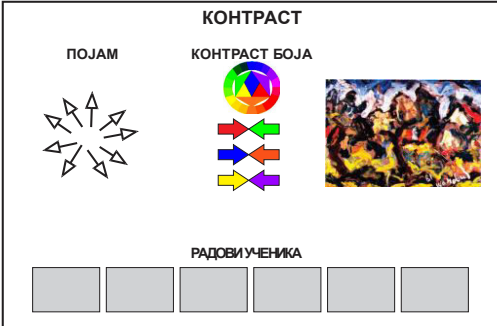
Коментар наставника:

Редни број: 53. и 54.	Наставна јединица: Простор (повезивање разних облика у целину); Вежбе; Разиграни облици и боје		
Ликовни медијум: комбиновани		Техника: комбинована	
Циљеви и задаци часа: проширивање знања о просторним облицима; оспособљавање ученика за разликовање дводимензиалног и тродимензионалног простора; проширивање знања о вајарским формама (мобили) и компоновања по принципу равнотеже; подстицање радозналости и интересовања деце за експериментисање процесима; подстицање развоја способности за уочавање односа међу облицима у простору; развијање моторичких способности.			
Ликовни проблем: облици, боје, равнотежа, комбинаторика			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: ЛС, ИС, ДМ		Облици рада: ФР, ИН, ГР	Тип часа: В
Наставна средства: картон, маказе, лепак, конач/вуница, крпице, мале пластичне и картонске кутије, дрвца, штапићи и сл.			
Избор уметничких дела: мобили А. Калдера			
ТОК ЧАСА			
<p>На почетку часа ученици (разговором и игром) демонстрирају кретање птице, жабе, кенгура, балерине, ветрењаче. Шта покреће ветрењачу? (ветар). Посматрајте дрвеће, гране, лишће. Како ћемо покренути лист папира који мирује на ђачкој клупи? Дуните и разговарајте о томе када мирује, а када се покреће. Видели смо и закључили како се креће једно тело, а да ли може истовремено да се помера више тела? Воз је састављен од вагона, сви заједно направите један воз и покажите како се креће. Певају песму: „Ћиху-ћиху-ћиху-ху”. Где се одвија кретање? (у простору, учионици).</p> <p>Разговор о вајању, вајарској форми, врстама, мобилу, демонстрација уметничких дела. Проблем равнотеже могу схватити на личном плану експериментишући. Резимирамо: Вајање је просторно обликовање.</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>На овом часу ћемо правити неке облике од материјала који сте донели. Разиграни облици и боје ће зависити од нашег тренутног расположења. Сваки ученик бира смајлић како се тренутно осећа. Ученике делимо у више група. Веома је важно код формирања група да буду ђаци различитог расположења. На почетку можемо почети од једноставнијих примера (геометријски облици: круг, троугао, квадрат, правоугаоник). Учитељ уз помоћ ученика демонстрира један једноставан мобил. Приликом дефинисања задатака указује и на могућност стварања интересантних и сложених комбинација од једноставних геометријских облика. Ученици могу обликовати ликове (породица, одељење), воће, поврће, играчке и сл.</p>			Уводни
<p>Ученици у групама израђују свој мобил. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли користе и геометријске и слободне облике. Ученици лепе, дорађују, секу, договарају се у групи, учитељ обилази и врши коректуре, подстиче, мотивише, бодри, додатном мотивацијом помаже. Сваки облик треба пробушити и низати на канап на различитим удаљеностима. Између облика везује се један чвор. Сви ученици виде другачије, учитељ води рачуна да свако дете споји направљене облике. Постоји безброј начина за комбиновање облика. Водити рачуна о равнотежи и о складној целини тражећи најмаштовитије начине за повезивање облика.</p>			
<p>Све радове качимо испред табле, уживамо у заједничкој изложби чији су ствараоци деца. На табли може бити исписана порука о игри коју је написао познати песник Љ. Ршумовић: „Игра је здравија од млека; игра је свежија од воде; игра је за човека најлепши дар слободе”. При процени резултата рада на овом часу узимати у обзир присуство стваралачког елемента и оригиналности при спајању и формирању облика.</p>			Завршни
Корелација: математика, музичка култура – певање песме, природа и друштво – материјали			
Литература: Уџбеник, http://www.calder.org/			

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 55. и 56.	Наставна јединица: Простор (повезивање разних облика у целину); „У свету игре Милана Коњовића”	
Ликовни медијум: естетска анализа, сликање	Техника: темпера	
Циљеви и задаци часа: стимулисање развоја естетског и ликовног искуства кроз естетске импулсе; развијање способности самосталног изражавања мишљења о уметничким делима; развијање способности дивергентног мишљења; упознавање са делима из наше културне баштине.		
Ликовни проблем: контраст облика, контраст боја, јединство		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ЛС, ИС, РЗ, ДМ	Облици рада: КМ	Тип часа: Е
Наставна средства: уџбеник, презентација, видео-бим, блок, темпера		
Избор уметничких дела: Милан Коњовић		
ТОК ЧАСА		
<p>Дискусија о контрасту. Ученици путем умне мапе сумирају појам контраста. Обнављање и проширивање знања о основним и изведеним бојама. Учитељево усмено излагање: Уметници који су оставили за собом ликовни траг, тј. уметничко дело оставили су и поруку сликом коју ми посматрачи гледајући покушавамо да откријемо. Гледајући уметничка дела откривамо тајну, а свака слика представља живот у одређеном периоду.</p> <p>Најава наставне јединице: Милан Коњовић, познати сликар војвођанске равнице, волео је да слика пределе, житна поља, војвођанске салаше. Поред поменутих, деца су била чест мотив његових слика. Често је говорио да је за сликара важно да заувек остане дете. Анализа слика у уџбенику. Који је главни мотив ове слике? Опиши простор слике и осећања која слика изазива у теби. Које боје преовлађују на овој слици? У прилогу је круг боја, упореди боје које користи сликар са датим бојама у кругу. Шта учавате? Коњовић користи боје које се налазе једна насупрот другој, то су контрастне боје, помоћу којих се ствара жива и динамична композиција. Истицање циља часа: Контрастним бојама насликај теби познати предео. У раду користи густе темпера боје.</p>		
План табле: 		
<p>Ученици прелазе на самостално, креативно ликовно изражавање. Док ученици траже оригинална решења, учитељ их обилази и помаже ученицима у решавању ликовног проблема, уколико је то потребно.</p>		
<p>Изложба радова, колективна анализа, дискусија и естетско процењивање радова према степену оствареног ликовног проблема, оригиналности, естетских квалитета и техничке умешности. Посебна пажња се усмерава на контраст боја. Шта смо данас научили? Под композицијом се подразумева избор и међусобни однос ликовних елемената. При остваривању композиције уметник може бити подстакнут: природом, људима, животињама, музиком, текстом или својом маштом. Композиција боја једне слике назива се колорит.</p>		
Корелација: српски језик		
Литература: Уџбеник; http://www.scribd.com/doc/47809091/Teorija-boja ; http://www.rastko.rs		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 57. и 58.	Наставна јединица: Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика; Слика случај; Креативна игра боја, материјала и предмета	
Ликовни медијум: сликање	Техника: пастел-акварел	
Циљеви и задаци часа: увођење ученика у нова искуства; развијање индивидуалног ликовно-естетског сензибилитета; подстицање и развијање смисла за креативност; оспособљавање за извођење емотивно-ефективних садржаја.		
Ликовни проблем: ликовни експеримент		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ИС, ДМ, РЗ	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: туш, бела боја, вода, лист из блока или хамер		
Избор уметничких дела: Пикасо, Предраг Пеђа Милосављевић		
ТОК ЧАСА		
<p>Час почињемо игром. Ученици сипају неколико капи мастила насред папира, затим савијају папир. Када буду отворили, добиће Роршахове мрље. Посматрање и анализа добијених резултата појединаца. На шта те подсећа ова мрља? Учитељ разговор усмерава тако да ученици схвате да се различити облици могу добити сасвим случајно. А случајно створене мрље могу пробудити машту и подстаћи нас на стварање занимљивих ликовних дела. Неке уметничке композиције можемо, такође, добити сасвим случајно. На неким сликама нашег уметника Предрага Пеђе Милосављевића видимо поступак разливања боја по платну. Клизећи низ нагнуто платно, боја прави шаре које настају без знања уметника шта ће да испадне, дакле случајно. Такве ефекте уметник оставља или их делимично прерађује, додајући неке детаље помоћу четкице. Тако су настале неке од његових познатих слика („Носорог и друге”). Има доста случајева када сликар недовршену слику окрене наопако и одједном у њој „открије” нешто ново што дорађивањем претвори у успешну композицију. У уџбенику је приказан рад вашег другара, погледајте и опишите шта видите.</p> <p>Занимљивост: Туш се као цртаћи материјал користио у Кини још 2550. године пре нове ере. Данас ћемо туш користити другачије, није нам потребно перо, али нам је потребна вода и бела боја.</p>		Уводни
<p>У једну посуду помешати туш и воду, поставити изабрану подлогу (хамер папир подељен за више ученика или лист из блока бр. 5) и различити припремљен материјал.</p> <p>Разливањем туша помешаног са водом настаје нешто необично, ново, занимљиво. Рад оставити да се осуши. Док се рад суши (разливена мрља), ученици узимају посебан папир и записују шта виде и о чему размишљају гледајући рад. Да ли су очекивали тако нешто? Шта су замислили? Да ли могу замишљено дорадити белом бојом?</p> <p>Ученици самостално реализују тему према свом опажању, доживљају, машти и способностима. Наносе белу боју, која се уклапа у нову целину. Када дограђују мрље, ученици завршавају и своје писане радове.</p> <p>Исти поступак можемо поновити са тушевима у боји. Тушеве у боји разлити по хамеру, дорадити ако је потребно неком бојом и рад оставити у учионици да уживамо у заједничком стварању.</p>		Главни
<p>Естетска анализа према остварености ликовног проблема.</p> <p>Ученици читају своје текстове и објашњавају ликовне радове.</p> <p>Ако ти се деси да случајно направиш мрљу на листу папира, немој да се растужиш. Од те мрље може да настане право уметничко дело. Препусти се машти и мрљу догради. Намажи врхове прстију темпером и нанеси боју на папир где је мрља.</p>		Завршни
Корелација: српски језик (пишемо састав)		
Литература: http://www.youtube.com/watch?v=5NSjnE86XuE&feature=related ; http://www.youtube.com/watch?v=JZ3glUYHa3Q&feature=related , http://www.youtube.com/watch?v=vgDp5nOdonM&feature=related		

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

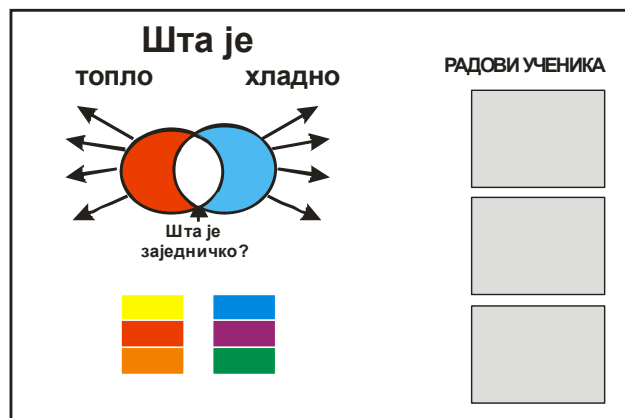
Коментар наставника:

Редни број: 59. и 60.	Наставна јединица: Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика; Слика случај; „Борба црвеног и плавог тигра”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: комбинована	
Циљеви и задаци часа: развој перцепције и аперцепције; развијање ликовно-естетског сензибилитета ученика; проширивање знања о бојама, композицији боја.		
Ликовни проблем: ликовни експеримент		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ИС, РЗ, ДМ, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: В
Наставна средства: кликери, темпера боје, охо лепак, тушеви у боји, шећер, разни зачини, песак, кутија		
Избор уметничких дела: М. Вламенк, А. Матис		

ТОК ЧАСА

На почетку часа учитељ прича једну причу о борби црвеног и плавог тигра. Прича је увод у расправу о бојама, топлим и хладним бојама. Помоћу Веновог дијаграма ученици бележе топле и хладне појмове. У пресек два круга ученици уписују шта је заједничко за два топла, односно хладна појма. Које су топле боје? На шта те подсећају топле боје? Које су хладне боје? На шта те подсећају хладне боје? Посматрање и анализа дела Вламенка и Матиса. Дискусија о томе које емоције изазивају слике. Која расположења и облике везујемо за одређене боје? Разговор о томе да неке композиције настају сасвим случајно. Оне могу пробудити машту и подстаћи нас на стварање занимљивих ликовних дела. Данашња тема је „Борба црвеног и плавог тигра”. Размисли како би помоћу боја представио ту борбу, сучељавање и прожимање топле и хладне боје. Ту борбу можеш приказати само мрљама, разливањем, прскањем или на други, твој креативан начин.

План табле:



Ученици индивидуално реализују ликовни задатак. Учитељ прати рад ученика, саветима и указивањем на могућности пружа помоћ за решавање ликовног проблема. Учитељ подстиче децу на експериментисање са бојама и поступцима израде рада.

Естетска анализа према осварености ликовног проблема. Радови се вреднују према критеријуму оригиналности, креативности, стваралачкој машти, богатству идеја, флуентности. Чији је рад најмаштовитији? По чему се разликује од осталих? Данас смо научили: боје се деле на топле и хладне. Које су топле боје? А које хладне?

Корелација: музичка култура (слушање музике, избор учитеља и ученика)

Литература: Уџбеник, <http://www.scribd.com/doc/47809091/Teorija-boja>

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак $\sqrt{\quad}$ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				


Коментар наставника:

Редни број: 61. и 62.	Наставна јединица: Плакат, билборд, реклама; Визуелне информације „Слика нам саопштава поруку”	
Ликовни медијум: графика	Техника: пластелин	
Циљеви и задаци часа: развој перцепције и аперцепције ученика везане за визуелно споразумевање; упознавање ученика с појмовима „знак” (лого), печат и начином њихове примене у визуелним комуникацијама; развијање смисла за самостално обликовање визуелне поруке; развој визуелно-естетског сензибилитета.		
Ликовни проблем: визуелна порука, печат		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: РЗ, ДМ, АП, ИС	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О
Наставна средства: уџбеник, наставни листић (асоцијација), поклопац, пластелин		
Избор уметничких дела: Пикасо		
ТОК ЧАСА		
<p>Час почињемо разговором о комуникацији помоћу знакова, о изгледу знака, стилизацији. Олујом идеја ученици набрајају врсте знакова, а учитељ на табли бележи њихове одговоре. Исто тако усмерава ученике да би дошли до појма печата. Да ли су некада видели печат, који су облици, да ли има неки знак, или написан текст? Постављањем питања ученике треба навести да схвате појмове „печат”, „симбол”, „знак” и њихову улогу у свакодневном животу. Шта пише на печату који су видели? Показати ученицима неколико отисака печата на папиру. Где се користе печати? Да ли су прочитали шта пише на отиску печата у ђачким књижицама? Дефинисање појма.</p> <p>Играмо игру асоцијација. Отварањем свих поља долазимо до коначног решења: <i>наставни предмети</i>. Формирамо четири групе: математика, музичка култура, српски језик, природа и друштво, а може и више група, колико предмета толико група.</p> <p>Печате користе и деца у игри. Учитељ објашњава и демонстрира поступак израде печата од пластелина. У току демонстрације дефинише и ликовне задатке. Када ученици приме довољно информација о печату, прелазимо на реализацију ликовног рада.</p>		Уводни
<p>Ученици су подељени по групама и свака група разговара о могућем ликовном решењу у својој групи. Српски језик: слово, знак интерпункције, реч. Математика: број, знак. Природа и друштво: биљка, животиња, звезда, месец, сунце... Музичка култура: нота, пауза. Могући ток израде:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поклопце пунимо пластелином, врхом четкице утискујемо замишљени симбол, знак. 2. Поклопце пунимо пластелином, од пластелина правимо испупчени знак. Пазимо да испупчења буду у истој равни. 3. На поклопац залепљујемо испупчени знак. <p>Када ученици израде свој печат, четкицом и темпером прелазимо преко испупчене површине пластелина и отиснемо свој печат на папир, односно лист блока. Током рада пратити сналажење у реализацији задатака сваког ученика: вршити коректуре, пружати додатна објашњења и подстицати њихову креативност у тражењу оригиналних решења. Можемо направити два или више примера.</p>		Главни
<p>Естетска анализа према осварености ликовног проблема, бирамо најуспешније радове. Шта је био данашњи задатак? Да ли су испуњени сви задаци? Чији је рад другачији од осталих? По чему се разликује? Шта смо данас научили? Процењивање успешности радова треба да протиче у толерантном разговору и да доприноси изграђивању искрености, уважавању, толеранцији, поштовању, договору.</p>		Завршни
Корелација: српски језик (слова), математика (бројеви, знаци...), музичка култура (ноте, паузе), природа и друштво (цвет, месец, звезда...).		
Литература: Уџбеник		

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 63. и 64.	Наставна јединица: Плакат, билборд, реклама; Плакат дечијих права	
Ликовни медијум: сликање	Техника: комбинована	
Циљеви и задаци часа: развој перцепције и аперцепције ученика везане за визуелно споразумевање; стицање и проширивање знања о визуелном саопштавању; оспособљавање ученика за прављење елаборације (свесно планирање рада и поступно решавање ликовног проблема); оспособљавање ученика да свесно опажају и представљају карактеристике плаката.		
Ликовни проблем: однос слике и текста, графички дизајн		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: УИ, ДМ, РЗ, РП	Облици рада: ФР, ИН, ГР	Тип часа: О
Наставна средства: плакати, папир, темпера боја, фломастери, колаж, лењир		
Избор уметничких дела:		
ТОК ЧАСА		
<p>Разговор о плакатима треба почети посматрањем плаката које ће учитељ донети на час. Плакати су уметнички обликоване информације које раде ликовни уметници – дизајнери, стручњаци за примењене уметности. У вашим уџбеницима се налази Речник ликовних појмова где се можете информисати о појмовима: <i>плакат, дизајн, билборд</i>.</p> <p>Вршимо анализу плаката: по карактеру облика, по бојама, по поруци – јасноћа поруке плаката, стилизација ликовно-тематских елемената и композиција слова и слике. Плакат треба да се одликује сажетом, одбацивањем свега небитног, истицањем слике или симбола и ради се упадљивим тоновима боја које изазивају пријатан утисак (није препоручљиво користити више боја, две-три боје су довољне). Плакат има за циљ да привуче пажњу посматрача. Учитељ дели цедуљице на којима се налази одређени члан из Конвенције о правима детета. Ове цедуљице ће бити и повод да разговарамо о њиховим правима у школи, породици, окружењу. Ученици читају текст о дечијим правима који може бити само подстицај за размишљање о новом решењу. Наша тема ће бити да обликујемо ликовну поруку за дечја права. Методом зујања ученици у паровима дискутују о теми, затим своја запажања о дечјим правима износе одељењу.</p>		
План табле:		
		
<p>На почетку радног дела учитељ утврђује да ли су схватили задатак и да ли имају неке потешкоће у реализацији. Ако неки ученици нису схватили ликовни проблем, помаже да га разумеју и додатном мотивацијом да самостално пронађу идеју за рад.</p>		
<p>Анализа радова ће се вршити по остварености постављених задатака: а) облици, б) боје, в) јасноћа поруке, г) композиција слова и слике, д) естетски квалитет и техничка умешност. При одабиру радова за естетску процену учитељ води рачуна да буду заступљена три нивоа: први ниво чине завршени, оригинални радови код којих је остварен ликовни проблем, затим, радови код којих је делимично испуњен ликовни проблем и трећи ниво, радови у којима није дат одговор на задату тему.</p>		
Корелација: српски језик (Буквар дечијих права), музичка култура (Слушање и певање песме: „Деца су украс света)		
Литература: Уџбеник, http://www.scribd.com/doc/90962703/Umetnost-plakata		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 65. и 66.	Наставна јединица: Ликовне поруке као могућност споразумевања; Препознавање карактеристика инсеката, „Како изгледају инсекти?“	
Ликовни медијум: сликање	Техника: темпера, самолепљиви колаж	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика; стицање и проширивање знања о визуелном саопштавању.		
Ликовни проблем: порука, пропорције, односи боја и површина		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: УИ, ДМ, РЗ, РП	Облици рада: ФР, ИН, КМ	Тип часа: О
Наставна средства: апликације, папири у боји, суво лишће, латице цвећа, тканине, лепак, маказе		
Избор уметничких дела: Н. Римски Корсаков, „Бумбаров лет“		
ТОК ЧАСА		
<p>Час почињемо игром питалица (налази се у уџбенику), одовори уводе ученике у свет инсеката. Ученици и сами измишљају питалице. У корелацији са природом и друштвом разговара се о инсектима. Ученици по сећању набрајају инсекте које познају, њихов изглед, боје. На таблу се поставља апликација инсеката. Аналитичким посматрањем ученици упоређују своје описе са фотографијом одређеног инсекта. Такође упоређују поједине инсекте, разлике по облику, у величинама, пропорцијама, боји. Учитељ објашњава да је пропорција однос између две величине, односно међуоднос величина једне целине (људског тела, животиње, ликовне композиције и сл.). Примера ради, однос главе и трупа, однос ширине и дужине инсекта. Ученици описују шта су учили на апликацији.</p> <p>Мотивација:</p> <p>Инсекти се појављују и у музичком делу. Послушајте музичку композицију и откријте који инсект описују музичке ноте (Н. Римски Корсаков, „Бумбаров лет“). Ко зна описати како изгледа бумбар?</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Данашња тема су инсекти. Као што смо видели, сваки инсект има карактеристичан облик и боју. Покушајте описати ликовним средствима један инсект у колаж техници. За рад можете користити папире у боји, суво лишће, латице цвећа, тканине. Лепота колажа је у разноврсности материјала од којих се саставља слика. Размислите о одабраном мотиву. Како изгледа ваш инсект? Које су карактеристичне боје по којима се препознаје? Цепкајте и сеците облике од донетих материјала, комбинујте делове и саставите своју слику инсекта. Залепите тек кад будете задовољни резултатом.</p> <p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли користе разноврсне материјале, колико су вешти у сечењу. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да комбинују различите материјале, да додају неке детаље који ће побољшати ликовну композицију. У току радног дела се слуша музика (за опуштену атмосферу).</p> <p>Сви дечји радови се постављају на таблу и расправља се о остварености задатка. Креативни аспекти анализе радова: различитост, сличност, тј. стереотипи, ликовност. Који рад по вашем мишљењу је најбоље одговорио на данашњи задатак?</p>		
Корелација: природа и друштво, музичка култура		
Литература: Уџбеник, http://www.youtube.com/watch?v=6oMeZLkqLBQ		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 67. и 68.	Наставна јединица: Ликовне поруке као могућност споразумевања; Препознавање карактеристика животиња, „Игра меморија”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: темпера, колаж	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних облика; препознавање и уочавање карактеристика облика у природи; стицање знања о комуникацији; стицање знања о стилизацији и визуелном знаку; развијање смисла за самостално обликовање визуелне поруке.		
Ликовни проблем: контраст, знак, стилизација, визуелне комуникације		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: ЛС, РЗ, ДМ, АП, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства:		
Избор уметничких дела:		
ТОК ЧАСА		
<p>Уопштени разговор о комуникацијама се усмерава на комуникацију међу животињама. Како се споразумевају животиње? Учитељ подстиче ученике да износе сопствена опажања. Ученици причају о својим кућним љубимцима, њиховим навикама и начину комуникација. Анализа примера из уџбеника. Учитељ говори о томе да се мотиви са ликовима животиња могу наћи и у многим делима људи. Суживот са животињама је извор инспирације и за уметнике. Да ли неко зна која животиња се налази на грбу Србије? Ученици проучавају примере из уџбеника, описују карактеристике, како су животиње представљене. Учитељ скреће пажњу на поједностављене облике и објашњава појам стилизације. Наглашава да је и визуелни знак настао стилизацијом.</p> <p>Мотивација – игра меморије. Објашњење карактеристика и правила игре.</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Данас ћемо правити картице за игру меморије. Мотиви ће бити животиње. Размисли о карактеристикама одабране животиње. Како она изгледа? Како је можеш представити најједноставније? Облик животиње нацртај на колаж папир, исеци и залепи на подлогу од картона. (Ученици добијају унапред припремљене подлоге за картице.) При избору боја пази да се боја позадине и лика животиње разликују.</p> <p>Могући ток:</p> <p>Ученици могу да извлаче задатке, тј. тему свог рада. Исту тему раде по два ученика.</p>		Уводни
<p>Ученици самостално реализују задатак. Учитељ прати рад ученика: да ли су разумели задатак, да ли су започели да цртају ситне ликове, да ли стилизују облике животиња, колико су маштовити и прецизни у раду и сл. У коректурама настоји да укаже на грешке и додатном мотивацијом подстиче ученике да остваре свој максимум. У току радног дела се слуша музика (за опуштену атмосферу).</p>		Главни
<p>Израђене картице се постављају на таблу и започињемо игру меморије. Победиће она група која погоди највише парова. Игра је у пракси проценила успешност ликовног рада, тј. колико су успели ученици јасно и недвосмислено приказати одређену животињу. Анализа и вредновање ликовног процеса: Шта је био данашњи задатак? Да ли су сви успешно реализовали свој рад? Који рад је најмаштовитији? Зашто? Који нови појам смо научили? Да поновимо: стилизација је поједностављен приказ природних облика.</p>		Завршни
Корелација: природа и друштво		
Литература: Уџбеник		

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 69. и 70.	Наставна јединица: Ликовне поруке као могућност споразумевања; Препознавање професија код људи, „Волео/ла бих кад порастем да будем...”	
Ликовни медијум: сликање	Техника: темпера, комбинова техничка средства	
Циљеви и задаци часа: неговање визуелног опажања и доживљавања разноврсних врста комуникација; стицање и проширивање знања о визуелним комуникацијама; увођење ученика у различите могућности комуникација: одећа у функцији комуникација; развијање способности самосталног изражавања и спонтаног израза.		
Ликовни проблем: визуелне комуникације, симболи		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: УИ, РЗ, ДМ, ИС, РП	Облици рада: ФР, ИН	Тип часа: О
Наставна средства: апликација на табли: укрштеница, фотографије радне одеће разних професија		
Избор уметничких дела:		
ТОК ЧАСА		
<p>Уводни разговор о разним занимањима. Ученици причају о занимањима својих родитеља. Учитељ артикулише разговор да би ученици схватили да многа занимања захтевају ношење униформе, радне одеће и по томе су препознатљива. За неке професије постоји прописан начин одевања и људи тих професија носе униформе. То су нпр. полицајци, ватрогасци, оџачари, доктори, официри. Изглед униформе зависи од врсте посла. Нпр. ватрогасац мора бити заштићен, а полицајац примећен. У многим професијама није прописан начин одевања, али се поштују правила. Другачије се облачи рок звезда од службеника у банци или од учитељице. Учитељ пажњу усмерава ка визуелним комуникацијама, бојама које олакшавају лакше препознавање разних професија, наглашава да су оне у функцији комуникација. Која је боја одеће полицајаца (лекара, ватрогасца, и сл.)?</p> <p>Фаза игре: решавање укрштенице (решење <i>занимања</i>)</p> <p>Мотивација: Ученици причају о својим жељама шта ће бити кад порасту.</p> <p>Истицање циља часа:</p> <p>Размишљај о томе шта би волео да радиш кад порастеш. Темпером представи то занимање. Код избора боја обрати пажњу које је боје радна одећа тог занимања. Код избора облика представи неке детаље, реквизите који су карактеристични за то занимање (на пример: алат ауто-механичара, рекет тенисера и сл.).</p>		
<p>На почетку радног дела учитељ надгледа како ученици приступају раду, да ли имају неке потешкоће у реализацији. Са сваким учеником обавља индивидуални разговор шта би желео насликати, које занимање, како изгледа радна одећа (униформа). Додатном мотивацијом подстиче их да насликају радни простор, алате и друге реквизите одабраног занимања. Помаже ученицима који имају идеју, али им недостаје самопоуздање, немају идеје и прегледају радове другова. У трећој коректури учитељ додатном мотивацијом охрабрује и подстиче ученике.</p>		
<p>Ученички радови се излажу на таблу. Разговара се о мотивима које су ученици одабрали. Да ли је правилно приказан изглед радне одеће (униформе)? Да ли је занимање приказано са више детаља? Који рад би похвалио? Које грешке си уочио? Шта би мењао, додао да се побољша рад? Опиши један рад својим речима без показивања.</p>		
Корелација: српски језик		
Литература: Уџбеник		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 71. и 72.	Наставна јединица: Ликовне поруке као могућност споразумевања; „Креативне игре помоћу рачунара”			
Ликовни медијум: проширени медији, дизајн		Техника: рачунар		
Циљеви и задаци часа: стицање знања о проширеним медијима; оспособљавање ученика да помоћу своје креативности тимски реализују сложеније пројекте; развијање способности самосталног изражавања и истраживања могућности проширених медија; развијање потенцијала ученика у области ликовности и визуелности.				
Ликовни проблем: однос облика и функције				
Стандарди постигнућа:				
Наставне методе: ЛС, ИС, ДМ, УИ, РП, КО		Облици рада: ФР, ГР, КМ	Тип часа: В	
Наставна средства: рачунарска учионица				
Избор уметничких дела:				
ТОК ЧАСА				
<p>Наставна јединица је замишљена у оквиру пројекта. Ученици се оспособљавају да групно (кооперативна настава) израде своју публикацију о животу одељења. У корелацији са српским језиком осмишљавају садржај и текст свог часописа. На ЧОС-у се договарају око визуелних прилога, а на часу ликовне културе на рачунару израђују своју верзију. На почетку часа ученици се упознавају са радним окружењем софтверске алатке Публишер (Publisher). Кроз креативну игру испробавају и истражују радно окружење програма.</p> <p>Учитељ даје неопходне инструкције у вези са принципа дизајна.</p>				Уводни
<p>Ученици у тимском раду израђују свој часопис. Сваки члан тима има своје задужење. Учитељ прати рад појединаца: да ли су разумели задатак, да ли имају проблем у раду на рачунару, техничку спретност.</p>				Главни
<p>Готов пројекат се штампа и расправља се о резултатима. Да ли су испуњена ваша исчекивања око публикације? Да ли вам се допада? Шта смо пропустили приликом рада? На које потешкоће сте наилазили приликом рада? Да ли су фотографије и слике обрађене по исчекивању? Како бисте оценили задовољство вашим радом?</p>				Завршни
Корелација: српски језик, природа и друштво				
Литература: Уџбеник, http://valleystream30.com/Assets/Tutorials/MicrosoftPublisherTutorials.pdf				

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:
